

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVIII JANUARY - SAUSIO 21, 1993 Nr. 2

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

START II SUTARTIS – GLOBALINIO SAUGUMO PAGRINDAS

Antanas Butkus

Dar pernai Europos saugumo konferencijoje Stokholme Rusijos užsienio reikalų ministeris Andrej Kozjrev padarė dramatinį pareiškimą, norėdamas įspėti Vakarų pasaulį, kas atsitiktų, jei būtų nuverstas prezidentas B. Jelcinas.

Ta jo kalba išgąsdino diplomatus. Jis mėgino atkreipti pasaulio dėmesį į galimą naujos geležinės uždangos atsiradimą ir su ja ateinančias ginklavimosi varžybas. Tose varžybose turėtų būti labai padidinti kariniai biudžetai, karinė pagalba turėtų būti suteikta naujai gimstančiom valstybėms, kad patrauktų jas į savo pusę. Visi suplanuoti optimistiniai pranašavimai dėl ekonominės gerovės padidėjimo būtų sužlugdyti.

Gerai, kad ši A. Kozjrevo kalba nebuvo perduota pasauliui, nes po valandėlės A. Kozjrevas jau pareiškė, kad šia pranašyste jis tik norėjo atkreipti susirinkusiųjų dėmesį, kokia galėtų kilti grėsmė B. Jelcino vyriausybės nuvertimo atveju. Jis iš tikrųjų norėjo parodyti, koks gležnas tarptautinis balansas tarp taikos ir progreso, iš vienos pusės, ir karo grėsmės – iš kitos.

Ta jo gąsdinanti kalba rodė pasauliui, kad būtų budrus ir siektų tarptautinės kooperacijos. Faktiškai jis prašė Vakarų pasaulio pagalbos ir norėjo parodyti, kas bus, jei demokratinės jėgos Rusijoje bus nuslopintos. Maskvos reakcionieriai pasiryžę sustabdyti privatizaciją ir laisvą rinką. Senieji aparatai nori susigrąžinti valdžią krašte. Vienas po kito B. Jelcino šalininkai yra išstumiami iš valdymo struktūrų. Ko Rusijai iš tikrųjų reikia – tai ne didžiosios karinės pramonės, bet krautuvinių ir privačių ūkininkų.

Sustabdytos B. Jelcino pastangos dėl referendumo – konstitucijos pataisoms, nušalintas G. Gaidaras, kurį Vakarų diplomatai laikė stipriausiu reformistu. Vakarų pasaulis negali pagelbėti ekonomikai, negali apspręsti, ar valdžioj vėl bus diktatūra, tačiau jis gali turėti įtakos į karinį potencialą

ir paveikti naują Rusijos vyriausybę. O išsivaduoti Rusijai iš ekonominio chaoso reiks dviejų dešimtmečių. Tą padarytų greičiau, jei Vakarų vadovai ir tarptautiniai bankai nustotų jiems siūlyti "ypatingus planus", kaip paversti jų visuomenę į laisvos rinkos rojų.

Vakarų vadai pasitarnautų Rusijai ir sau, jei prisimintų seną ir garbingą dėsni: jei tu nežinai kas vyksta ir neturi įtakos tam vyksmui, sukaupk dėmesį mažiems dalykams, nes juos gali paveikti. Tai yra vienintelis kelias, kuriuo gali paveikti ir didelius procesus. Iki dabar Vakarai dėjo pastangas pakreipti Rusijos ekonomikos kursą. Šis tikslas per didelis net pačiai Rusijai. Vietoj to Vakarai turėtų nukreipti energiją ir pinigų, kad išmokytų Rusijos visuomenę dirbti laisvoje politinėje ir ekonominėje sistemoje. Vakarai turėtų padėti Rusijai sunaikinti karinę pramonę ir tuom pakelti buities lygį. Dabar Rusija turi 30.000 atominių užtaisų. Iki šiol tik 1.500 sunaikindavo kasmet. Tas naikinimas buvo pavojingai lėtas.

Prezidentų G. Busho ir B. Jelcino susitikimo dėl atominių ginklų drastiško sumažinimo išvakarėse, B. Jelcinas buvo išties kritikuojamas, kad šis susitarimas pasitarnaus tik Amerikos interesams ir išryškina, kad Rusija po komunizmo nuverti-

1947 metais Paryžiuje tarėsi mūsų Pasiuntiniai, tebedirbusieji kitose valstybėse ir VLIKo atstovai. Iš kairės: P. Žadeikis, S. Lozoraitis, S. Bačkis, E. Turauskas, dr. J. Šaulys ir B.K. Balutis (Apie B.K. Balutį plačiau skaitykite 4 psl.).

mo turi tik satelitinį statusą. B. Jelcinas Aukščiausiam sovietui praradęs daug autoriteto, ragino Baltuosius rūmus užbaigti strateginės ginclutės (Start II) sutartį, kurią prezidentas G. Bushas dėl rinkiminės kampanijos buvo apleidęs.

Šios sutarties pasirašymas atnešė G. Bushui daug politinio kapitalo, o B. Jelcinui – dar vieną politinę kovą su savo oponentais ir galimybę atitaisyti smunkantį autoritetą. Kaip žinome, B. Jelcinas pats pripažino, kad 1992 metai jo politiniame gyvenime buvo sunkiausi.

Start II sutartis drastiškai sumažins atominius ginklus, sutautpys Rusijai daug bilijonų rublių. Tačiau ateityje panaikins Rusijos supergalingosios karinės valstybės statusą. Rusijos karinė pramonė turi didelius biudžetinius sunkumus, o Rusija – vis ryškėjančius etninius nesutarimus buvusios Sovietų sąjungos teritorijos pakraščiuose.

Karinė vadovybė formaliai pritarė Start II sutarčiai (Nukelta į 12 psl.)

MARTYNAS YČAS GARBĖS DAKTARAS

Vilniaus universiteto senatas, 1992 m. gruodžio 11 d. posėdyje, suteikė Martynui Yčui, biologui ir biochemikui JAV universitete, garbės daktaro laipsnį.

Dr. Martynas Yčas (1917) 1936-39 m. studijavo teisę Vytauto Didžiojo universitete. Atliko karinę prievolę. Studijas pradėjęs, įsijungė į LST Korp! Neo-Lithuania. 1940 m. Raudonajai armijai okupuojant Lietuvą, Yčų šeima pasitraukė iš Lietuvos ir per Vokietiją, Braziliją atkilo į JAV. 1943-46 tarnavo JAV armijoje. 1946-50 studijavo Kalifornijos technologijos institute ir jį baigė daktaro laipsniu. Tuo būdu jis pasuko

mokslininko keliu. Nuo 1966 m. kaip ordinarinis profesorius dėstė Yale universitete, Sidnėjaus universitete ir, kaip svečias profesorius, – Vilniaus universitete.

Dr. Martynas Yčas yra autorius daugelio mokslinių straipsnių ir mokslinių knygų. Dalis jų iš anglų kalbos išverstos ir atspausdintos rusų, prancūzų ir italų kalbomis.

Pastaraisiais metais Dr. Martynas Yčas daug padėjo biologijos katedrai, atkuriamam Vytauto Didžiojo universitetui, Kaune. Be kita ko, jis padovanojo modernios biologijos literatūros nemažą biblioteką.

Mečys Valiukėnas.

Specialiai iš Washingtono

STASYS LOZORAITIS – APIE KANDIDATAVIMĄ Į LIETUVOS PREZIDENTUS

Apie galimą St. Lozoraitis kandidatūrą jau buvo rašyta 1992-XII-17 d. DIRVOS laidoje. Šių metų pradžioje St. Lozoraitis specialiai tuo reikalu lankėsi Lietuvoje. Ketvirtadienį, I-14 d., grįžęs į Washingtoną tvarkyti neatidėliojamų Lietuvos valstybės reikalų, pirmdienį, I-18, jis išskrenda atgal į Lietuvą pradėti priešrinkiminės akcijos. Nežiūrint Ambasadoje verdančio Lietuvos reikalų tvarkymo, Ambasadorius ir kandidatas į prezidentus I-15 d. sutiko susitikti su DIRVOS bendradarbiu Antanu Dundzila informaciniam pokalbiui. Šio straipsnio pagrindu yra to pokalbio užrašai. DIRVOS redakcija dėliausia

(Nukelta į 2 psl.)

Skundžiamasi, kad retėja mūsų dainos vienetai. Bet štai gera žinia – Los Angeles susiorganizavo jaunų vyrų kvartetas. Iš kairės: Auris Jarašiūnas Tauras Radvenis, Aliukas Prišmantas ir Paulius Gražulis. Jiems talkina muzikas Viktoras Ralys.

Specialiai iš Washingtono

STASYS LOZORAITIS – APIE
KANDIDATAVIMĄ
I LIETUVOS PREZIDENTUS

(Atkelta iš 1 psl.)

si, galėdama skaitytojus šiuo reikalu tiesioginiai informuoti ir Lietuvos Ambasadoriui Stasiui Lozoraičiui už suteiktą galimybę dėkoja.

St. Lozoraitis į Lietuvą vyko neapsisprendęs kandidatuoti, o nuvykęs padėti nuodugnai ištyrė. Pasirodo, kad apie dvylika partijų bei politinių susigrupavimų – taip vadinamas dešiniųjų blokas – jo kandidatūrą stipriai rėmė. Susidariusi padėtis rodė, kad jam kandidatuoti nesutinkant, partijos į rinkimus išstatys apie pus-tuzinį simbolinių kandidatų, kas Lietuvos valstybės kūrimo eigai praktiškos naudos neatneš. Šiuo reikalu konferuota su daugeliu žmonių, įskaitant ir Vytautą Landsbergį bei Algirdą Brazauską.

Išvadoje Stasys Lozoraitis nusprendė pats savo kandidatūrą kelti ir įmokėjo įstatymu reikalaujamą (apie 40 tūkst. talonų, lygų apie 150 JAV dol.) kandidato mokestį. Jo kandidatūros reikalu Seimas priėmė įstatymo pataisymą ar paaiškinimą, kuris pabrėžia, kad tas reikalaujamas trijų metų Lietuvoje gyvenimo laikas, jam, kaip diplomatu, netaikomas. Kitas konstitucinis reikalavimas – surinkti 20,000 parašų kandidatūrai iškelti šiuo metu jau yra sukaupu patenkintas: dabartinėmis žiniomis St. Lozoraičio kandidatūrą kelia apie 100,000 balsuotojų.

St. Lozoraitis visur višiams pabrėžia, kad jis nėra kokios nors partijos, kelių partijų ar Sąjūdžio kandidatas, tačiau jis prašo ir tikisi visų paramos. Jis yra vietos politinį gyvenimą siekiantis suvienyti kandidatas. Kaip kad buvo anksčiau rašyta DIRVOJE, jis prezidento pareigose mato konstitucijos garanto ir politinio gyvenimo derintojo – arbitran-to vaidmenį.

Šiuo metu Lietuva vargsta, reikia ją išvesti iš ekonominės krizės, iš dvasinio bei visuomeninio sustingimo. Valstybės aparate reikia nuovokos bei tvarkos. Pvz., pasikeitus valdžiai, staiga buvo atleisti Užsienio reikalų ministerijos tarnautojai... – darbas beveik sustojo. Būdamas dabar Lietuvoje iš Ambasados Washingtone gavo žinią, kad atėjo įsakymas nutraukti visų Ambasados tarnautojų darbo

sutartis; kai tuo reikalu jis nuvyko pas Užsienio reikalų ministrą Gylį, tai ministras aiškino, kad jis apie tokią įsakymą nieko nežinąs, kad jo parašas įsakyme naudotas be jo žinios...

Priešrinkinėje akcijoje St. Lozoraitis mato du didelius reikalus. Pirmas, reikia konkrečiai, efektingai spręsti krašto ekonomiką ir atsakyti į žmonių keliamus rūpesčius. Vienas iš St. Lozoraičio priešrinkiminių principų bus "jei nori padėti Lietuvai, gelbėk kaimą!". Antroje: Lietuvai, žmonėms reikia vizijos, reikia gairių, reikia pasitikėjimo – šiuo metu niekas neslenka pirmyn, viskas yra įstrigę.

Į Lietuvą taip pat atvyksta Ambasadoriaus žmona, Washingtone mūsų visų simpatijas pavergusi Ponia Daniela Lozoraitienė. Bendrai St. Lozoraitis yra nusistatęs laikytis džentelmeniškų rinkiminės akcijos ir Alg. Brazauskui pareiškęs: "Rinkiminės akcijos metu jūsų asmeniškai nekritikuosiu".

St. Lozoraičio rinkimiams reikalams vadovauti į Lietuvą vyksta Amerikoje ir Lietuvoje gerai žinomas Valdas Adamkus. Rinkimų kalendorius yra toks: sausio 20 prasideda agitacija, prieš rinkiminę akciją: II-14 – balsavimas; kadangi yra daug kandidatų, reikia manyti, kad bus reikalingas ir antras balsavimas, balsuojant už du daugiausiai balsų II-14 gavusius kandidatus. – Antrasis ratas jei reikėtų, įvyktų II-28 d.

LIETUVA PRIIMTA Į
TARPTAUTINĘ
FINANSŲ
KORPORACIJĄ

(Washingtonas, 1993 m. sausio mėn 15 d.)

Lietuvos Ambasada Washingtone praneša, kad šiandien Ambasadorius Stasys Lozoraitis pasirašė sutartį su Tarptautine Finansų Korporacija (International Finance Corporation), pagal kurią Lietuva tapo 151-ąją šios organizacijos nare – pirmąją iš Pabaltijo valstybių. Iš NVS šalių tik Baltarusija yra pasirašiusi tokia sutartį.

"Lietuvos žmonės tiki savo krašto ateitimi ir jos ekonomika, pagrįsta laisvos rinkos principais. Ši sutartis yra naudinga ir Lietuvai, ir Europai, ir JAV", pareiškė Ambasadorius S. Lozoraitis.

IŠ PAREIGŲ IŠEINAN-TIS
PREZIDENTAS G.

BUSHAS sausio 5 d. pasakė kalbą keturiems tūkstančiams JAV Karo akademijos West Point'e kadetų, pastebėdamas, jog JAV privalo neignoruoti tarptautinių problemų, kartu išdėstydamas keletą principų, kad jėga turėtų būti panaudota. Tačiau prezidentas kartu pastebėjo, kad virš įprastinio jausmo ir moralinių išpa-reigojimų nėra realių nurodymų, kada amerikiečių karinės pajėgos turėtų įsikišti užsienyje. Rinkiminės kampanijos metu B. Clinton griežtai kritikavo Bushą, kad jis nesiima agresyvesnės akcijos apriboti serbų puolimus Bosnijoje. Paskutiniu metu, kai Bushas pasisakė už aktyvesnes Jungtinių Tautų priemonės prieš serbų vykdomus puolimus Bosnijoje, skirtumai Busho ir Clintono pažiūrose sumažėjo. Nuo prezidento L.B. Johnsono laikų nei vienas jo įpėdinis taip plačiai nepanaudojo karinės jėgos, kaip Bushas, kuris įsivėlė į karus Persų įlankoje bei Panamoje. O šiuo metu JAV karinės pajėgos, vykdydamos humanitarinę misiją, yra išsikėlusios Somalijoje. Šalia to, JAV karo aviacija pademonstravo savo jėgą virš Philippinų, kai grėsė pavojus pučo metu nuversti šalies prezidentę C. Aquino.

APIE 110 JAV IR JU SAJUNGININKŲ karo lėktuvų sausio 13 d. naktį puolė raketų baterijas pietiniame Irake, tuo suduodami smūgi Saddam Husseinui už pakartotines Persų įlankos karo paliaubų susitarimo pažeidimus. Bombardavimo metu sunaikinti radaro įrengimai ir iš vietos į vietą kilnojamos raketos. Puolimai atlikti tik prieš karinius taikinius, visai nepaliečiant civilių gyventojų. Po 30 minučių bombardavimo visi JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos lėktuvai, sutikę nestiprią priešlėktuvinę artilerijos ugnį, saugiai sugrįžo į Persų įlankoje esantį lėktuvnešį ar į savo bazines regijones. Po vidurnakčio Husseiną, kalbėdamas per televiziją, už bombardavimą pasmerkė sąjungininkus ir įsakė numušti bet kurį virš Irako teritorijos pasirodžiusį sąjungininkų lėktuvą.

LONDONO LAIKRAŠTIS "TIMES" NESENAI PASKELBĖ STRAIPSNĮ "Europos Bendrija turi atidaryti duris". Jame rašoma, jog Europos Bendrijai reikia skubiai atkreipti dėmesį į besireformuojančias centrinės Europos valstybes. Paskutiniaisiais metais lenkai, čekoslovakai ir vengrai pasiekė svarbių laimėjimų ir jie nusipelnė žymiai geres-

EUROPOJE
IR PASAULYJE

VOICE OF AMERICA

("Amerikos Balso") gruodžio 27 d. pradėjo kasdienines radijo transliacijas į Somaliją vietos kalba. Su šia nauja laida dabar iš viso per "Amerikos Balsą" programos bus perduodamos 49 kalbomis, įskaitant ir laidas anglų kalba. Laidos lietuvių kalba per "Amerikos Balso" siustuvus buvo pradėtos transliuoti 1951 m. vasario 16 d. ir beveik per 42 metus jos nei diena nebuvė sustojusios. "Amerikos Balso" vadovybė, laikydamasi Valstybės departamento politikos, lietuvių, latvių ir estų tarnybų neprijungė prie Sovietų sąjungos divizijos, o paliko prie Rytų Europos šalia Lenkijos, Vengrijos, Rumunijos ir kitų rytinės Europos kraštų. Šiuo metu "Amerikos Balso" laidas Lietuvoje vidutinėmis bangomis pertransliuoja Lietuvos radijas.

LIETUVOS ATGIMI-MO ĮVYKIŲ chronologija (tęsinys): 1988 m. rugsėjo 3 d. įvyko bendra Lietuvos, Estijos ir Latvijos žaliųjų organizacijų protesto akcija "Baltijos žiedas". Šioje akcijoje dalyvavo 15 tūkst. Estijos, 50 tūkst. Latvijos ir 45 tūkst. Lietuvos gyventojų. Buvo protestuojama prieš katastrofišką ekologinę situaciją Pabaltijyje. Rugsėjo 4 d. Lietuvos Laisvės Lyga kreipiasi į Lietuvos Respublikos atstovą Washingtone Stasį Lozoraitį, prašydami jį organizuoti tarptautinę ekspertų komisiją Ignalinos atominės elektrinei ištirti. Sąjūdis kreipiasi į SNO Generalinį Sekretorių ir Tarptautinės atominės energetikos agentūros prezidentą. Rugsėjo 11 d. Panevėžyje įvyko 5000 žmonių mitingas, kuriame buvo organizuota vietinė Sąjūdžio grupė.

Rugsėjo 17 d. pasirodo pirmas legalus nepriklausomas leidinys – Sąjūdžio laikraštis "Atgimimas". Valdžia leidžia pirmąjį numerį išspausdinti 30 tūkst. tiražu, o su antruoju numeriu tiražas turėtų pakilti iki 100 tūkst. Valdžios tvirtinimu, "Atgimimas" nebus cenzūruojamas. Sąjūdžiui buvo perleistas patalpos ir leista įsivesti telefonų. VI. R.

(Bus daugiau)

nių santykių, negu neaiškūs Bendrijos pažadai priimti tas valstybes nariais kada nors 21-ojo šimtmečio pradžioje. Narystės našta yra sunki, tačiau centrinė Europa daugiau negu nori ją priimti. Jai reikia stiprinti reformas jų pačių politinėse institucijose. Ir geriausiai pasiseks padaryti, jei tai bus aiškus Europos tikslas. Šiuo metu centrinė Europa yra nuostabiai stabili kontinento dalis. Tačiau, jei Rusijos prezidentas Boris Jeltsinas kris arba jo reformų politika Maskvoje sutriks, tuo atveju centrinė Europa neabejotinai pajustų "Šaltus vėjus". Vakarai privalo išnaudoti šį momentą. Balkanų pusiasalio krizė aiškiai parodė, kas atsitiko, kai Europos Bendrija vengia savo atsakomybės.

NAUJAI ATSKLEISTAME SLAPTAME DOKUMENTE SAKOMA, kad 1980 metais Solidarumo profsąjungai Lenkijoje igaunant vis didesnę jėgą, Rytų Vokietijos komunistų partijos vadovas Erichas Honeckeris ragino Varšuvos pakto sąjungininkus užimti Lenkiją. Honickeris 1980 m. lapkričio 26 d. Sovietų Sąjungos tuometiniam vadovui Leonidui Brežnevui rašė: "Pagal informaciją, kurią mes gauname įvairiais kanalais, kontrevoliucinės jėgos Lenkijoje yra ofenzyvoje. Bet koks svyravimas reikštų mirtį – mirtį socializmui Lenkijoje". Skubos keliu 1980 m. gruodžio 5 d. Maskvoje sušaukto Varšuvos pakto posėdžio detalės sugestijonuoja, jog Brežnevas simpatizavo karinei invazijai į Lenkiją, tačiau pabijojo, kad tai gali pakenkti artėjimui prie geresnių santykių su Vakarais.

IŠ TIRANOS PRANEŠAMA, kad ten prasidėjo teismas buvusio komunistinės Albanijos diktatoriaus Enver Hoxha žmonos Nexhmije. Ji kaltinama savo turėtos galios piktnaudžiavimu ir pasisavinimu valstybei priklausančio turto. Teisiamoji yra pirmoji narė buvusio komunistinio elito, kuris per keturis dešimtmečius buvo beveik visiškai izoliavęs Albaniją nuo likusio pasaulio. Jei bus rasta kalta, tai buvusio Albanijos diktatoriaus našlė gali būti nubausta kalėti nuo 7 iki 25 metų. Albanijos teisėtvarkos įstatymai mirties bausmę leidžia skirti tik už sunkius ekonominius nusikaltimus.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC.
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

SAUSIO 13-JĄ IR 15-JĄ PRISIMINUS

Juozas Žygas

Tai prisiminimai iš sušaudytų dainų krašto. Tos dienos, kurių negalima užmiršti. Nes jose mūsų tautos herojika ir tragika yra susipynę. Be kraujo aukos laisvė niekuomet dar nebuvo iškovota. Ant žuvusiųjų paminklo buvo prasmingi žodžiai iškalti: "MES ŽUVOME, KAD JŪS GYVEN TUMĖTE!" Šie žodžiai tinka sausio 13-tos ir 15-tos dienos aukoms ir jų žygiams prisiminti. Ir Laisvės Varpe yra išlieti žodžiai: "O, skambink per amžius vaikams Lietuvos, kad laisvės nevertas, kas negina jos!" Šikart specialiai noriu pakalbėti apie lietuviško pajūrio gynimą, kuriuo iš istorinės patirties negalime didžiuotis.

Iš visų viduramžių valdovų, Lietuvos buvo vienintėliai, kurie jūros reikšmės nesuprato. Šiam tikslui reikėtų ištisų studijų, tas priežastis analizuoti. Viena iš jų galbūt buvo, tai neturėjimas žymesnių miestų. Mies tai visais laikais buvo prekybos centrai, o prekybai visuomet laisvų kelių reikėjo.

Tą tolimą praeitį paliečiau tik dėl to, kad tos pačios nuotaikos ir dabar tebėra Vilniuje dar gyvos. Dar ir dabar nesuprantama ir nėra jokių pastangų daroma, kad bent Nemuno krantai būtų laisvi. Istorijos tekmeje savo geriausią kuni-gaikščių, karių ir valdovų kraują atidavę slavams, savo tarpe nebeturime valstybiškai galvojančių žmonių. Lietuvių tautinis atgimimas irgi ne Vilniuje prasidėjo. Pirmieji lietuviški raštai buvo spausdinti Karaliaučiuje, iš ten plito apšvieta, o Vilniuje buvo dar "tamsu ir juoda".

O tuo metu Mažojoje Lietuvoje jau pasigirdo Op! op! Kas ten? Nemunėli!... Tai buvo žodžiai, kurie Nemuno kraštą iš miego kėlė.

Sąjungininkams tik dešinią Nemuno kraštą nuo Vokietijos atskyrus, Mažosios Lietuvos komitetas savo veiklą iš Tilžės į Klaipėdą perkėlė. Lietuvos seimas 1921.XI.11 priėmė rezoliuciją, reikalaujančią, kad Klaipėdos kraštas būtų prijungtas prie Lietuvos. Nors Klaipėda buvo tik laikinai pavesta prancūzams administruoti, tačiau jie išsikraustyti nesirengė. Čia ir Lenkija savo nagus prikišo, piršdama "laisvojo krašto" mintį. Mažosios Lietuvos lietuviai matydami, kad neatidėliotinai reikia veikti ir klausimą ginklu išspręsti, rengėsi sukilimui. Sukilimas prasidėjo 1923 m. sausio 10 d. ir 15 d. Klaipėda buvo išvaduota. Dabar mes minime septyniasdešimtmetį nuo to herojiško žygio, kuriuo šimtmečių klaida buvo atitaisyta!

Sausio 13-toji turi būti nedilstančiomis raidėmis, ne tik į granitą ir žalvarį, bet ir į tautos sąmonę įkalta. Tai ne tik "Aukų", bet ir laimėjimų diena. Prie televizijos bokšto buvo sušaudytos ne dainos, bet čia žuvo "perestroika". Nuo čia ir prasidėjo imperijos byrėjimas ir tautų išsilaisvinimas.

"Exodo" filme esame matę, kaip prasiveria Raudo noji jūra. Panašus stebuklas tą naktį ir Vilniuje įvyko, kuomet tankai sustojo prieš beginklę minią. Kraujo praliejimas turėjo įvykti. Kaip Priskėlimo Mišiose yra aukojamas kraujas (vyno pavidale), kad įvyktų prisikėlimas. Taip tą naktį buvo pralietas kraujas, kad "Tautos prisikėlimas" įvyktų. Ir įvyko stebuklas, kurio net laikiausios vaizduotės negalėjo svajoti. Imperija pradėjo trauktis! Kas galėjo tikėtis, kad didžiausia armija – kokią pasaulis buvo matęs, pradėjo trauktis prieš beginklę minią.

Reikia šmaikščios plunksnos ir didelių kūrėjų, kurie

SUSITIKIMAS PO 48 METŲ

Tadas Palionis

1944

Saulė tekėjo ta 1944 metų rugpjūčio mėnesio rytą, kaip ir kiekvieną giedrą rytą, išskyrus garsų sprogimą ir mano tėviškės namo langų drebėjimą. Iššokau iš lovos ir greitai apsirengiau. Vienas iš mano brolių, ir svainis, man pasakė, jie išvyksta. Tuo prisijungiau prie jų.

Po nuotykingo ir pavojingo pasitraukimo, aš atsidūriau netoli Šveicarijos ir dirbau žemės ūkyje. 1945 metų pavasarį Pirmosios Prancūzų Armijos daliniai įriedėjo į kaimą. Ilgas karas Vakarų Europos tautoms pasibaigė.

Persikėliau į Hanoverį, įstojau į Aukštąją Veterinarijos Mokyklą. Mokslą baigiau 1950 metais ir atvykau į Jungtines Amerikos Valstybes.

1992

Prašiau savo brolių neskelti plačiai tarp giminių apie mano atvykimą, nes nemėgstu būti dėmesio centre. "Mes padarysime mažą susitikimą", tarė jis per telefoną.

Apie tuzinas giminių atvyko į Vilniaus oro uostą: sesuo su šeima, brolis su žmona ir vaikais, sūnėnai ir dukterėčios.

Po keleto dienų Vilniuje, nuvykau į kaimą, iš kurio aš 1944 m. palikau Lietuvą. Jaunesnis brolis dar gyvena tėviškės ūkio name. Žemė buvo atimta, o didelis klotimo pastatas suardytas ir išvežtas į kolektyvinį ūkį. Kolektyvinio ūkio centras buvo tame pačiame dvare, į kurį mūsų protėviai ėjo baudžiamą prieš 1864 metus ir kasdien žygiavo dvarakeliu. Bolševikmečiu mano brolis dirbo kolektyviniame ūkyje bitininku ir prižiūrėjo keletą

šimtų avilių bičių.

Radau brolių, jo žmoną ir du jų vaikaičius kraunant miežius į kūgius. 1992 metais jie atgavo šiek tiek savo žemės. Dabar jie turėjo 3 hektarus. Lietuvos laikais ūkis buvo apie 20 hektarų.

Ūkyje mačiau ir atpažinau keletą išlikusių obelių ir daug liepų, pušų, eglių ir beržų mano sodintų 1932 metais.

Kaime buvo apie 30 ūkių. Tik keletas šeimų buvo išlikę. Likusieji buvo mirę, žuvę Sibire, arba išsikėlę į miestus, nes vienu laiku gyvenimas kaime buvo nepakeliamas.

Aplankiau artimą miestą ir mano tėvų ir dviejų seserų kapus. Mažame muziejuje, pavadintame mano gimnazijos direktoriaus poeto kun. M. Gustaičio vardu, mačiau nuotraukas mano tėvo, mano gimnazijos mokytojų, mano seserų, mano paties ir daugelio draugų. Muziejus buvo atidarytas prieš 3 metus.

Praleidęs aštuonias dienas kaime, grįžau atgal į Vilnių. Iš ten keliavau autobusu į Kauną, Šiaulius ir keletą kitų miestų. Dar radau keletą draugų iš senų laikų. Trys iš jų buvo praleidę 14-15 metų Sibire. Daugelio kitų draugų negalėjau rasti, arba sužinojau, kad jie yra mirę ar žuvę.

Paskutines 10 dienų mano 30 dienų atsilankyme praleidau Vilniuje apžiūrėdamas seną, įdomų ir gražų miestą, lankydamas gimines ir jų sodus, kuriuose jie augina gėles, vaisius ir daržoves. Taip pat aplankiau didelę mėsos produktų įmonę ir didelę kepyklą. Šių įmonių vadovai yra lankęsi

Amerikoje, ir maloniai sutiko parodyti savo darbo vietas.

Maisto krautuvėse buvo pakankamai pačių pagrindinių maisto produktų, bet kainos buvo labai aukštos. Siaubinga sausra tęsėsi Lietuvoje visą vasarą. Daug pasėlių ir šakniavaisių buvo skaudžiai paliesti.

Prieš išvykimą į JAV pakviečiau savo brolius, seseris, jų vaikus, žentus, marčias, vaikaičius ir provaikaičius atvykti į šeimos susitikimą Vilniuje. Susitikime jiems pasakojau apie Amerikoje populiarių šeimų susitikimo paprotį. Virš 35 žmonės atvyko į tą susitikimą, kaikurie net iš tolimų Lietuvos vietovių. Daugelis turėjo ką nors įdomaus papasakoti iš praėjusių 48 metų, o jaunieji pasiklausyti. Visi buvo patenkinti susitikimu ir sakė, kad ir vėl susitiks ateityje.

Bematant atėjo ir liūdna išvykimo diena. Visi giminaičiai iš Vilniaus atvyko į oro uostą mane palydėti. Kelionėje į namus aš mačiau apie 20 valandų ilgio dieną, skrendant iš rytų į vakarus.

Radau daug suvenyrų Lietuvos krautuvėse, bet svarbiausias suvenyras, kurį aš parsivežiau, buvo mano motinos 70 metų senumo verpimo ratelis, kuris apdulkėjęs stovėjo klėtyje ant aukšto. Mūsų dukra buvo labai patenkinta paveldėjus močiutės ratelį.

Nusileidus O'Hare oro uoste ir važiuojant autobusu į Madison, pats savęs klausiau: "Kodėl mes turime gin kluotas invazijas, okupacijas, aneksijas, karus, žiaurumus, trėmimus, genocidus ir holokaustus? Kodėl žmonės negali būti palikti gyventi taikoje ten, kur jie gimė ir augo, arba ten, kur jie pasirenka gyventi?"

Clevelando apylinkės valdybos narė T. Kalvaitienė įteikia Lituanistinės mokyklos Tėvų komiteto atstovui Kęstučiui Cėvinskui \$600 čekį.
VI Bacevičiaus nuotr.

25 METAI NUO BRONIAUS K. BALUČIO MIRTIES

Petras Varkala

Gruodžio mėn. 30 d. suėjo 25 metai kai su šiuo pasauliu atsiskyrė Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotas Ministeris Britanijai B.K. Balutis. Jis mirė sulaukęs žilos senatvės (Buvo gimęs 1879 m. gruodžio 29 d.). Po ilgo ir savo darbais turiningo gyvenimo, vietoje svajotos Palangos, jis amžinam poilsui atsigulė greta kitų savo tautiečių Šv. Patriko kapinėse rytų Londone. D. Britanijos lietuviai neteko ne vien tik Lietuvos Ministerio, kuris per daugelį metų gynė Lietuvos reikalus ir rūpinosi šio krašto lietuvių buitimi, bet taipogi visa Lietuvių tauta neteko mūsų tautos veterano, kuris nuo pat pirmųjų Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienų, be pertraukos, su dideliu atsidavimu, dirbo šviesesnei mūsų tautos bei krašto atečiai.

Jo gyvenimas buvo nepaprastai įvairus. Gimęs Dzūkijoje pažangių ūkininkų šeimoje pradėjo mokytis tėvo namuose, prie motinos ratelio, o vėliau Udrijos pradinėje mokykloje. Baigus mokyklą buvo pasiūlyta vykti pas dėdę kun. J. Židonavičių, kuris gyveno Polocko apylinkėje, Lenkijoje. Ten B.K. Balutis lankė mokytojų seminariją, kurią baigė 1899 m. Trejus metus mokytojavo Lenkijoje. Tais laikais lietuviams buvo sunku gauti darbą Lietuvoje.

Nerado pasitenkinimo, norėjo patekti į Universitetą, kas taipogi lietuviams buvo nelengva. Pasirinko matininkų mokyklą, kurią baigė 1904 m. Ten susipažino su žinomu Lietuvos kalbininku Jonu Jablonskiu. Nenorėdamas tarnauti rusų kariuomenėje jis pasitraukė į Vakarų ir 1905 m. atvyko į JAV.

Pramokęs anglų kalbos įsijungė į lietuvišką gyvenimą ir tautinę veiklą. 1906 m. jau dalyvavo pirmame JAV lietuvių politiniame seime, kuriame be Dr. J. Šliūpo dalyvavo ir kitų iš Lietuvos atvykusių lietuvių. Taip, pamažu, įsijungė ir pradėjo darniai dirbti Tėvynės Mylėtojų Draugijoje ir Lietuvių Amerikoje Susivienijime.

Norėdamas savystoviai ir finansiniai nepriklausomas gyventi jis gavo karto grafo darbą didžioje Chicago Rand McNelly kompanijoje, kur išdirbo 6 metus. Įdomu, kad jis ten dirbdamas paruošė Lietuvos žemėlapi, kurį Lietuvos delegacija 1919 m. Taikos Konfe-

rencijoje, Paryžiuje, panaudojo ginant Lietuvos nepriklausomybę. Ten gyvendamas jis studijavo teisės mokslą.

Dirbdamas lietuvišką darbą buvo išrinktas Tėvynės Mylėtojų Draugijos pirminku, kuriuo būdamas atgaivino tą jau smarkiai sumažėjusią draugiją. 1912 m. jis perėmė savaitraščio "Lietuva" redagavimą, kurį baigė 1919 m.

Tame savaitraštyje jo vedamoji linija buvo raginti lietuvius visada elgtis kultūringai, siekti mokslo, nepasiduoti partinių vadų propagandai, neiškrypti į sausą socializmą ar tokį pat fanatinį tikybės supratimą, tautos reikalais būti vieningais o labiausiai mylėti savo tautą ir tėvynę. Nuo tokių principų jis niekada nenukrypo.

1919 m. liepos mėn. jis pasitraukė iš "Lietuvos" redaktoriaus pareigų ir JAV Lietuvių Tautinės Tarybos buvo išrinktas kaip Amerikos Lietuvių atstovas Taikos Konferencijoje, Paryžiuje. Nuo to laiko jis ir pradėjo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo darbą.

Nors Lietuvos delegacija nebuvo Alijantų oficialiai pripažinta, bet per įvairias pažintis, po didelių pastangų, po 6 mėnesių savo tikslo pasiekė ir iš Alijantų gavo Lietuvos de facto pripažinimą. Gavęs iš Lietuvos vyriausybės pasiūlymą B.K. Balutis išvyko į Lietuvą padėti Petrui Klimui sukurti Lietuvos Užsienių Reikalų Ministeriją. Tokiu būdu prasidėjo, kaip B. Balutis vadino "amžinų derybų gdynė".

1920 m. Lietuvos tarptautinė padėtis buvo labai sunki. Nepriklausomybei pavojus gresė iš bolševikų, lenkų ir bermontininkų. Jis buvo paskirtas Politinio Departamento Direktorium ir todėl jam teko tvarkyti Taikos derybas su Maskva ir eiti kitas atsakingas parei-

P. Zadeikis ir B.K. Balutis tuo metu lankėsi skautų didžiojo stovykloje, vykusioje prie Paryžiaus, kur juos pasitiko lietuvių skautų vadovybė. B. Gaidžiūno nuotr.

B.K. Balutis – Lietuvos, K. Zarinš – Latvijos ir A. Torma – Estijos Pasiuntiniai, 1947 m. dirbę Didžiojoje Britanijoje.

gas. Taipogi jis prižiūrėjo darybas su kitais Lietuvos kaimynais, o ypatingai su lenkais, su kuriais Suvalkuose 1920 pabaigoje buvo pasirašyta sutartis pripažinti Lietuvai Vilnių. Tačiau po keletos dienų ta sutartis buvo lenkų sulaužyta ir gen. Želikovskis okupavo Vilnių.

Buvo padėta daug pastangų, kad Alijantai priverstų lenkus Vilnių Lietuvai sugrąžinti. Deja, tai neįvyko. Po to 1923 m. B.K. Balutis dalyvavo derybose su Ambasadorių Taryba dėl Klaipėdos krato, po kurių Klaipėdos kraštas buvo pripažintas Lietuvai.

Dirbdamas Užsienio Reikalų Ministerijoje jis ne tik artimai dirbo su Nepriklausomybės Akto signataru Petru Klimu, bet ir kitais nepriklausomos Lietuvos valdžios kūrėjais, kaip prof. Voldemaru, M. Šleževičium, prof. E. Galvanausku, Dr. K. Grinium, prof. V. Jurgučiu ir kitais Lietuvos valdžios kūrėjais. 1928 m. jis buvo paskirtas Lietuvos Nepaprastu Pasiuntiniu ir Įgaliotu Ministeriu Washington, kur jis labai sėkmingai mūsų kraštą atstovavo iki 1934 m.

Į Angliją jis pirmiausia atvyko kaip Lietuvos Prekybinės Delegacijos pirmininkas 1934 m. Derybas sėkmingai pravedęs tą patį metų birželio 1 d. buvo paskirtas Nepaprastu Pasiuntiniu ir Įgaliotu Ministeriu D. Britanijai (taip pat ir Olandijai).

Pirmuosius metus jis pašventė išplėtimui mūsų krašto prekybinių santykių su D. Britanija. Ligi 1934 m. di-

delė dalis Lietuvos užsienio prekybos buvo nukreipta artimiausio mūsų kaimyno Vokietijos linkme. Kada Hitleris pradėjo spausti Lietuvą ir reikalauti specialių privilegijų Klaipėdos krašto vokiečiams–naciams, Anglija pasidarė nepaprastai svarbi rinkta mūsų žemės ūkio produktams. Pasirašius naują sutartį prekybinę apyverta tarp Lietuvos ir D. Britanijos pradėjo greitai augti ir tokiu būdu Lietuvos vyriausybė galėjo tvirčiau atsispirti nacių Vokietijos spaudimui.

Sovietams okupavus Lietuvą min. B. Balutis visokiais būdais, tiek per britų vyriausybę, tiek per įvairias britų organizacijas bei spaudą, kėlė mūsų krašto tragišką likimą ir Sovietų padarytas skriaudas. Dažnai tai darė kartu su mūsų kaimynais latvių ir estų pasiuntiniais. Manau, kad neapsiriksiu sakydamas, kad didelė dalis, kartu su baltų kaimynais įteiktų memorandumų ar notų, buvo suredaguoti min. B. Balučio.

Nutrūkus ryšiams su kraštu, B. Balučio, kaip Lietuvos Ministerio (dabar būtų Ambasadoriaus) padėtis tiek moraliai tiek materiali, labai pasunkėjo. Teko likviduoti senus, labai gražius, pasiuntinybės rūmus ir keltis į mažesnius – prastesnius 17, Essex Villas. Ten, kartu su daug metų tarnavusia šeimininke Koste Noreikaite, jis išgyveno iki savo mirties. Čia gyvenant reikėjo verstis labai kukliai iš ribotų išteklių. Jis pats buvo ir sekretorius ir mašininkas, dažnai ir durininkas.

Neatsižvelgiant į tai, kiek sveikata leido jis vis dirbo, rūpinosi ir kiekvienam besikreipiančiam tautiečiui patardavo, padėdavo, o kartais net finansiškai. Kiek galėjo lankėsi mūsų parengimuose, dalyvavo minėjimuose arba asmeniškai savo turtingais – pilnais Tėvynės meilės laiškais bei sveikinimais. Jo pasišventimas ir atsidavimas tautos reikalams, visiems gali būti geriausiais pavyzdžiais.

B.K. Balutį man teko geriau pažinti nuo 1935 m. ka-

da aš buvau paskirtas Pieno Centro atstovu. Nuo to laiko, ypatingai karo ir pokario metais, mudviejų santykiai buvo glaudūs ir artimi. Todėl, gal būtų kaip jis savo 1963 m. rugpjūčio 8 d. testamente pasakė "aukštai vertindamas mudvieju daugmetinę draugystę" mane kai tu su savo advokatu paskyrė savo Testamento vykdytoju.

Pasilikdamas ištikimas savo Tėvynės meilės principams, jis atitinkamai surašė savo testamentą. Paskyręs keletą asmeniškų dalykų savo giminėms, £1.000 savo šeimininkei K. Noreikaitei, kuri jam tarnavo virš 40 metų ir simbolines sumas lietuvių bažnyčios klebonui, Lietuvių Sąjungai ir man asmeniškai, likusį turtą jis turėtų perduoti laisvos ir suverenės Lietuvos vyriausybei ar jos vyriausybės paskirtam atstovui.

Jis taipogi, pagal testamentą, paliko savo jaunystės draugui Juozui Bačiūnui, gyvenančiam JAV, visus savo dienynus, asmeniską korespondenciją ir užrašus. 18 knygų savo dienynų iki 1960 m. jau buvo perdavęs anksčiau Juozui Bačiūnui. Kitos dienynų užrašų knygos pradedant No. 19, kurios buvo Pasiuntinybės seife, Vincas Balickas turėjo perduoti mums testamentu vykdytojams. Testamente buvo pažymėta, kad jo dienynai bei asmeninė korespondencija nebūtų viešai paskelbta anksčiau kaip 10 metų po jo mirties. Deja, Balickas tų knygų bei korespondencijos mums negrąžino iki 1976 m. pabaigos t.y. beveik po 9 metų po ministerio Balučio mirties. Gavome 6 dienynų knygas. Per tą ilgą laiką mirė J. Bačiūnas, susirgo viską paveldėjusi jo žmona, kuri įgaliavojo savo giminaitį Mr. Raymond Bartz iš mūsų tuos dienynus perimti, ką mes ir padarėme.

Kas atsitiko su tais dienynais man nežinoma, nors girdėjau, kad keletai JAV lietuvių organizacijų bei asmenų bandė tas 24 dienynų knygas iš Mr. Bartz gauti. Būtų labai gaila jeigu tokia svarbi mūsų tautos istorijos dalis, kuri min. Balučio užrašuose–dienynuose buvo užrašyta, pražūtų.

Ministeris B.K. Balutis man ir kitiems, kurie jį artčiau pažino buvo ir pasiliko ne tik šviesi ir garbinga asmenybė, bet taipogi žmogus, kuriame pareigos ir atsakomybės jausmas savo tautai ir tėvynei kartais gal ir gana žiauriai,ėjo jo gyvenimo pagrindiniu motyvu. Toks jis buvo ir pasiliko per visą savo amžių.

APIPLĖŠTA MOTINYSTĖ

Antanina Varkalaitė – Baltrušienė

Po metų, 1942-ųjų pavasari, dalį žmonių išvežė į Tolimąją Šiaurę, taip ir nesulaukusių svajoto pasisodintų bulvių derliaus. Daug kas guodėsi viltimi, kad gal veža į Ameriką. Pasirodė ir amerikoniškų konservų. Tą gaudą, rodos, paleido patys enkavedistai. Tokia mintis daugeliui padėjo lengviau pakelti nežmonišką, apie porą mėnesių trukusią kelionę. O kiek nelaimingųjų nebeištvėrė, ir juos teko iškelti už laivo borto brezento skiautėse, palydėtus širdį veriančiu raudojimu ir gaudulingu giesmėm. Garlaivis tolo į naują nežinomąbę... Grupę tremtinių išlaipino ant pliko Janos upės kranto Jakutijoje, amžinojo išalo vietoje. Apie liepos vidurį žemė ten atitirpsta tik 25 cm, giliau – amžinas ledas. Rugsėjo pradžioje, kai mus atvežė, buvo jau 15 laipsnių šalčio. Kai kurie, jų tarpe ir aš, nakvojo paupy, apsnigti storu sluoksniu ant savų ryšulių, kol gavome palapines. O ir toji "palapinė" plaukai prišaldavo prie "sienos". Geležinė statinė greit skleidė šilumą, deja, neilgam. Kad nesusaltume į ragą (lauke temperatūra žemiau nulio net 30-40), pasiskirstėme budėti prie židinio lyg vaidilutės.

Visų vargų ir kančių neišrokuosi. Pirmieji metai Šiaurėje buvo klaidūs.

Žiemos pradžioje, kai temperatūra nukrisdavo iki minus 50 ir dar žemiau, pagaliau ir mes, talkinamos kitų lietuvių vyrų, pasistatėme jurtą. Sudėjom plonus maumedžio medelius, apkrovėme storais sušalusios žemės luitais, aplicijome vandeniui, kad sukibtų, įstatėme "langus" išpjovę ledo kvadratus iš upės, o grindis išklojome apluptais maumedžio medeliais. Kokie laimingi buvome mes, septynios moterys ir trys jau paaugę vaikai. Šilta dieną ir naktį, vėjai neprapučia.

Man menasi žuvies taukų lampada,

Kuri žemutėj mūsų jurtoj matė mūs sielvartą ir badą,

Kuri budėjo prie nusvirusios galvos,

Draugų likimo, neištverusių tokios lemties žiaurios.

Ne vienas mūs ten amžiams liko,

Neberagavęs sočiai duonos Ir nepamatęs Lietuvos...

Pavasari, po ilgos poliarinės nakties, pasirodė saulė, ir mūsų "langai" išvarvėjo. Juos pakeitėme balta drobe. Koks džiaugsmas buvo, kai radome vos delno didumo stiklo gabalėlį ir įsiuvome jį į langą! Blyks-

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

teli saulės spindulėlis, ir širdy lengviau.

Iš pradžių duonos neduodavo, tik po 100 – 200 gramų miltų. Šiuokšlynuose radę amerikoniškų konservų skardines, jose virdavome buizą. Tačiau ji nespėdavo užvirti, nes, kol ledas pavirs davo vandeniui, praeidavo kiek laiko, o visada laukė eilutė alkanų ir sušalusių, tad tekdavo traukti savo "puodą" nuo įkaitusios statinės pasitenkinant potirščiu kaip kisielius karštimu. Lai mingi kas dar turėjo lietuviškų rūbų ir galėdavo išsikeisti į sviestą, taukus, kondensuotą pieną, "prakului". Tačiau ne visus pasotindavo toji buiza. Stiprūs, augaloti vyrai: Jaunininkas, Kristaponis, Didjurgis (kitų nepisimenu) ir vaikai neištvėrė – liko amžiams ledynuose. Sunku man pamiršti švelniąją Indriuvienę, 42 metų moterį, Masiulienę (45 m.), Pečiuvienę apie 55 m. Jaunutę Jutelytę, nebeatlaikiusias kraupios naštos.

Pagaliau ir mums pradėjo duoti tų amerikoniškų konservų ir kitų produktų, pagamintų net prieš 40 – 50 metų, bet puikiausiai išsilaukusius. Pasisotinę ir po darbo apšilę, net uždainuodavom. Dažniausiai "Leiskit į Tėvynę, leiskit pas savus, ten pradžiugs krūtinė, atgavins jausmus". Man ypač draskė širdį caro tremtinių dainos posmai:

"O gal, sugrįžus savon šalėlėn, ašarose paplūsiu,

Gal rasiu vargus, nelaimes, bėdas, gal nerasiu savųjų,

Gal visa mano širdies paguoda bus ant kapų šaltųjų..."

Mūsų būstą apstodavo vietiniai gyventojai ir iki vėlumos klausydavosi, kaukšėdami išalusiais veltiniais, gaudžiai malonių lietuviškų dainų ir giesmių. Žiūrėk, koks geraširdis, pravė-

ręs duris, įmesdavo galą maišiuko miltų, kitas – kelias žuvis, sakydami: "Dainuokit, mergaitės, daina palengvina širdį, o mums gražu paklausyti sielvartingų dainų". Ne kartą, kai iš visos širdies giedodavome "Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė, varge išlikimaisia pagalba", į jurtą įeidavo keli lietuviai vyrai ir prisidėdavo prie mūsų. Rodės, savo galiniais balsais pakeldavo giesmę iki pat ryškaus žvaigždėto Šiaurės dangaus. Deja, daugelio maldavimų dangus neišklausė, žmonės nepakėlė vargo ir sielvarto. Kiti tvirtai tikėjo Aukščiausiojo valia, kantriai, su viltimi nešė savo kryžių ir ištvėrė visus baisumus – išliko.

Mūsų darbas buvo gaudyti žuvis, sūdyti jas lauke, esant 40 – 50 laipsnių šalčio. Man buvo nusilupusi veik visa oda nuo dešinės rankos, bet užgijo. Geri žmonės davė žuvies taukų tepti ir gerti.

Prabėgo šešeri tremties metai. Baigėsi karas. Nuskambėjo taikos sutartys, garbingos žmonių teisių ir laisvių deklaracijos, o mes tebevilkome savo beteisiškumo jungą. Reikėjo registruotis milicijoje kas mėnesį, reikėjo leidimo norint nuvykti į miestą pas gydytoją ar ko nusipirkti.

Žmonės pradėjo gauti laiškus iš Tėvynės. Į mano sius niekas neatsiliepė...

Pagaliau tolima giminaitė atsiuntė iš mūsų apylinkės raštą, kad aš kviečiama grįžti į Lietuvą. Deja, apylinkės antspaudas nieko nereiškė. Pasiekė žinios ir apie vaikus – svciki, auga. Širdis aprimo.

Laukiau, kol išplauks Jangoje ledai. Nutarėme su I. Bulvočiene bėgti. O čia, laime, dar buvo sudaryta sveikatos tikrinimo komisija, davusi kam teisę į švelnesnį klimatą. Turėjau nesvei-

ką širdį, todėl tokią teisę gavau ir aš, o I. Bulvočiennė – dėl nuolatinių furunkulų. Taigi teisėtai išplaukėme į Jakutską.

Lietuviai, jau seniai gyvenantys Jakutske, padėjo mums susirasti garlaivio, plaukiančio į Archangelską, pečkuri, dar caro tremtinių anūką, sąžiningą jaunuolį. Jis už nedidelį atlyginimą sutiko mus slapta pergabenti anglių sandėlyje į Archangelską. Naktį valandėlei išleisdavo ant denio pakvėpuoti grynų oru ir išsitiesti, nes toji lindynė mes vos galėjome atsisėsti; aplink suodžių dulkės ir žiurkių kvapas, tvanku ir karšta. Porąsyk per parą jis mums atnešdavo karšto vandens ir po duonos riekę. Po ilgos kelionės, suodinos ir išvargusios, pasiekėme Archangelską. Čia jau enkavedistai netikrino. Su baime ir viltimi per Maskvą pasiekėme Kaurą.

Stotyje mano draugę pasitiko giminaičių būrys, motina ir seserys. Kokia ji laiminga, – išliko visi. Tik jos vyro teisininko Vlado Bulvočiaus likimas nebuvo aiškus: paskui sužinojo, kad, būdamas 42-ųjų metų, jis mirė Rešetų lageriuose. Jie priglaudė ir mane tą vakarą, pasotino riebių bulvių apkepu ir kitais ano meto skanėtais. Man dar švytėjo nerimastingas susitikimo džiaugsmas.

O susitikimas su saviškiais buvo skaudus. Vaikai ištįsę, neatpažįstami, baiktūs. Norėjosi pulti prie jų, sušukti: "Mano sūneliai, aš pabėgau pas jus!", išbučiuoti, išmyluoti, išlieti susikauptą ilgą ir džiaugsmą! Deja, buvau išpėta nerodyti emocijų ir pristatyta kaip tetulė iš Šiaulių. Bet širdis greit pajuto širdį. Abu vaikai tuoj prilipo prie manęs, jų brangūs, vaikiški delneliai nuolat siekė mano rankų. Mažesnis Šarūnas kitą, svetimą moterį globėją, vadino mama. Jai labai nepatiko, kad vaikai taip links ta prie manęs, skanėstais vis stengėsi juos prisivilioti.

Ak, kankinanti ta mano at-rastoji motiniška laimė! Vyresnysis Algimantas anos niekad nepavadino motina. Jo pasąmonėje, matyt, dar nebuvo išblėsęs tikros motinos atšvaitas. Išliko prisiminimai, kai mano motina ir sesuo pasakodavo, kad mane pagavo pikti žmonės ir išgabeno į tamsią karalystę ir kad gerieji gretai išvaduos iš nevalios. Kartą Algelis parodė mūsų sutuoktinių nuotrauką, sakydamas "Čia mano tėvelis, o čia mamytė". Netyčia paklausiau: "Ar mano nuotraukos neturite?" Jo akyse pasirodė ašara, suprato prisiminę ir piršteliu parodė vestuvinėje nuotraukoje į mane, baltą nuotaką. Ir suspaudė stipriai mano ranką mažam delneliui.

Buvau skaudžiai ir piktai išpėta neerzinti vaikų, nekel ti pavojaus, nes viskas gali paaiškėti, visiems nauja grėsmė. Namuose rūsti, įtampa atmosfera. Pasijutau nereikalinga, trukdanti tos savaip susiformavusios šeimos gyvenimui ir saugumui.

Slapčia paglamonėjusi savo sūnelius, išėjau į tamsią naktį. Nelaimingųjų prieglobstis – bažnyčia. Kampe, niekieno netrukdoma, raudojau kaip niekad gyvenime. Krūpčiojančius pečius palietė kažkieno ranka: "Aprimkite, negalima taip savęs žudyti. Susitaisykite su likimo valia. Dvasios stiprybės semkitės kryžiaus kančiose, pasitikėkit Apvaizdos globa", – kažkas, pro mane praeidamas, pasakė ramiu paguodžiančiu balsu. Viduje lyg ir palengvėjo. Išėjau iš bažnyčios. Kur man dingti, ką daryti?! Į namus grįžti nedrįsau. Norėjau išnykti, numirti, kad netrukdyčiau, nekelčiau pavojaus savo vaikams.

Parėjau vėlokai. Vaikai meilės ir gailės pilnomis akutėmis bailiai žvilgčiojo į mane. Niekas naprakalbino. Aš nesugebėjau rasti žodžio.

Bėgo nebylios skaudžios dienos. Pagaliau susiradau darbą ir kambarėlį. Geri žmonės parūpino pasą mergautinė paverde. Vyresnįjį sūnų pasiėmiau pas save, nes jis buvo ramesnis, atsargesnis. Juridiškai įsisūnijau savo pirmagimį. Aplankydavau mažąjį kaime. Rodės, jau galima pradėti normaliai gyventi...

(Bus daugiau)

Varkalų šeima kas sekmadienį taip važiuodavo į bažnyčią.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

SKAUSMUOSE GIMUSIOS TAUTOS KRAŠTE

Henrikas Stasas

Sausio 5. Mexicana DC 10 sparnais pakilome iš Chigagos O'Hare tarptautinio aerouosto į šaltą, ryto saulės nušviestą erdvę, o po lėktuvo sparnais švitėjo balti Chigagos miesto stogai ir sniego padengti laukai. Tačiau greit juos uždengė mėlyna padangių skraistė, ir jie bematant išnyko plačiam horizonte.

Dabar pasijutome malonij jaunų meksikiečių, lėktuvo patarnautojų globoje, kurių šilti šypsniai ir šampanas bei raudonas vynas greit paliko šaltyje sustingusią Chicagą ir baltą žemę. Mūsų mintys dabar skrido kartu su Mexicana DC10 į Aca pulco pajūrį, kur siūbuojasi iš gelsvo smėlio iškylusios palmės ir šniokščiančios bangos gaivina saulės įkaitintus vasarotojų kūnus.

Išsvajota Acapulco pasiekė tik po 4 valandų. Lėktuvas kiek pakrypęs plačiu ratu suko virš vandenyno ir palmių miškų. Dabar aiškiai buvo galima matyti žalsvas vandens kaskadas, kurios ritmiškai plovė baltą pajūrio smėlį ir dar baltesnėm vandens putom padengė ilgą vingiuotą krantą. Lėktuvo motorams aprimus artėjome į žemę ir lengvu jos palietimu nusileidome aerouoste.

Išlipome, kaip į gerai pakūrentą pirtį: termometras rodė 86 F Laipsnius. Iš čia autobusas mus nuvezė į netolimą muitinę, kur, patikrinus pasus, mus vėl grąžino į lėktuvą, nes pirmas mūsų kelionės tikslas buvo Mexico City.

Toliau skridome virš kalnų ir begalinių tropinių miškų plotų, per kuriuos vingiavosi sidabrinių upių juostos. Pagalvojau, kad į šiuos miškus prieš 500 metų, artėjant į žemyną Cortez laivynui, indėnai išsigandę bėgo galvotrukčiais. O kokios čia vėliau vyko žiaurios kovos tarp šių dviejų skirtingų kultūrų! Taip lėtai besikeičiant vaizdams žemėje, min tyse skrido vaizdai žiaurios praeities ir šių dienų tikrovės.

Netrukus pasirodė ir pirmieji Mexico City pastatai, kurie kas kart vis daugėjo, pripildydami platų horizontą ištisą pastatų jūra. Žemėje įvairiom spalvomis mirguliavo 18 milijonų miesto panorama, kurią riboja kalnai ir horizonte dūmų bei dulkių juostos. Saulė jau buvo gerokai pakrypusi į vakarą, bet jos spinduliai dar žėrėjo dangoraižių stiklinėse sie-

nose ir šioje milžiniškoje pastatų masėje atrodė lyg degantys žibintai. Lėktuvas labiau pakrypo ir artėjo prie miesto pastatų. Dabar buvo galima matyti net tamsius aukštųjų pastatų šešėlius, kurie ilgom juostom dengė gatves ir žemesniųjų pastatų stogus.

Pasiekėm žemę. Išlipome į šiek tiek praretėjusį aukštumų orą, kurį kai kas iš bendrakeleivių tuoju pajuto savo ausyse. Mat Mexico City yra apie 7000 pėdų virš jūros lygio. Šalia skirtingo atmosferinio spaudimo sutikome čia ir žmones su skirtinga kalba, papročiais ir elgesiu.

Visa aplinka čia dar kvėpavo Kalėdų laikotarpio atmosfera. Iš aerouosto vykome autobusu į viešbutį. Buvo skubos laikas, ir automobilių prikimštomis gatvėmis judėjimas slinko gana lėtai. "Ačiū Dievui, kad ne kiekvienas šiame mieste turi automobilį", – prasarė vairuotojas. Tikrai 18 milijonų automobilių čia jokių būdu netilptų.

Gal šiek tiek judėjimą apsunkino ir Trijų Karalių išvakarės, nes daugelis tą vakarą važiuoja pirkti vaikams dovanų. Mat Trijų Karalių šventė čia skirta vaikams, ir Meksikoje tą dieną paprotys vaikams dalinti dovanas. Todėl gatvėse čia buvo galima pastebėti labai entuziastingą prekyvimo nuotaiką, kurioje vyravo triukšmas ir spalvos. Stebėdami neįprastus miesto vaizdus, privažiavome ir vieną didžiųjų Mexico City gatvių Avenida Juarez, kurioje buvo mūsų viešbutis.

Avenida Juarez laikoma šio miesto Brodvėjum, nes čia veikia daugelis kultūrinių įstaigų ir daug įvairiausių pramogų. Prasideda ji Francisco Madera vardu ir vėliau pereina į Avenida Juarez. Viešbutis "Dėl Prado" į kurį važiuojome, buvo gana neblogame sektoriuje, priešais nemažą Alameda parką. Visai netoli viešbučio toje pačioje gatvės pusėje 43 aukštų Torre Latinoamericana – Lotynų Amerikos pastatas ir gale parko priešingoje gatvės pusėje dailiųjų menų rūmai.

Atvykus į viešbutį pirmiausia mūsų dėmesį atkreipė priešais esantis Alameda parkas, kuris tą vakarą žėrėjo įvairių spalvų šviesomis ir marga žmonių minia. Nustebintas daugybės šviesų, gausybės spalvuotų balionų ir džiūgančios mi-

nios, pastebėjau jog niekas pasaulyje kalėdinio sezono metu neišlieja tiek jausmo ir spalvų kaip meksikiečiai. Nors tai jie ir patys pripažįsta sakydami, kad Fiestas Tradiciinales metu jie elgiasi, kaip pamišę ir tą 12 dienų laikotarpį išgyvena tiesiog gaivališka dvasia. Tai gi šis vakaras buvo paskutinis prieš užbaigiant švenčių laikotarpį. Juk rytoj Día de los Reyes, t.y. Trijų Karalių diena ir linksmybės pasibaigs. Todėl čia visi su tokiu entuziazmu reiškia savo šventiškus ir net religinius jausmus.

Štai, parko pakraštyje ilga eilė Kristaus gimimo praeitelių su gyvais barzdtais karaliais, gyvuliais ir piemenėliais. Visi džiūga, fotografuojasi ir gieda kalėdines giesmes. Tačiau virš visų dominuoja prekiautojai, kurie savo prekes buvo išdėlioję ant stalų, ant šaligatvių ir net ant savęs apsikrovę nešiojo. Ir ko čia nebuvo! Įvairūs spalvingi keramikos gaminiai, gyvulių ir paukščių figūros, kokių tik Nojus savo arkoje buvo priglaudęs. Be to, įvairūs virtuvės indai, mediniai šaukštai, samčiai bei meksikietiškos molinillos baltymams plakti. ir t.t.

Tačiau tarp visų prekių vyravo žaislai, dekoruoti vaikiška meksikiečio fantazija, bet gana meniškai mintimi ir linksmy spalvų tonais. Reikia pasakyti, kad joks pasaulio kraštas negalėtų tiek žaislų patiekti, kaip Meksika. "Juguetes! Juguetes!" – dažnai girdėjosi šaukiant už prekystalio parduotuvę, kurie siūlė švilpynes, paukščių ir gyvulių spalvingas figūras. Ši spalvinga keramika, sakyčiau, tikras Meksikos liaudies dailininkų pasididžiavimas.

O kokios gausybės šio krašto valgių dengė stalus. Visi patiekalai buvo čia pat gaminami: vieni kepami, kiti verdami and dujinių ar anglinių krosnelių. Žinoma, ragauti nesiryžau, nes atrodė neįprasto skonio ir labai abejingos sanitarinės išvaizdos. O juoda, kaip ir pats katilas verdanti enfrijolada ar entomatada vietiniams buvo puikus padažas mirkyti tortilas, kurias su pasigardžiavimu valgė seni ir jauni. Tad visus čia patirtus įspūdžius būtų sunku suminėti, nes meksikiečių gyvenimas įvairus ir spalvingas, kaip ir šio parko žiburiai. Grįžę į viešbutį, dar ilgai iš balkono gėrėjomės Alameda parko

Mexico City katedra.

H. Staso nuotr.

spalvuotom šviesom, tačiau jų gėstant nelaukėm.

Sekantį rytą pakilome gana anksti. Nutariau su draugu prieš pusryčius dar kiek pavaikščioti. Saulė jau buvo pakilusi virš miesto pastatų, ir mėlynas dangus dengė Meksikos sostinę. Tik horizonte dar matėsi sunkus dūmų ir dulkių sluoksnis, kuris šiame 18 mil. gyventojų mieste visiškai normalus reiškinys.

Ryto oras buvo lengvas ir spinduliai jaukia šiluma lietė mūsų veidus. Gatvė jau buvo pilna vertelgų, kurie ant šaligatvio išdėstę savo prekes, įkyriai siūlė praeiviams. Ir vėl tie patys vakar matyti žaislai: spalvinga keramika ir melsvi safyro stiklai, kuriuose dabar žaidė ryto saulės spinduliai, lyg mus sveikindami ir linkėdami sėkmės šios dienos kelio nėje po judrią ir dinamišką Meksikos sostinę. Ko nors pirkti nesigundėm ir skubėjome atgal į viešbutį, nes 8 val. turėjo atvykti autobusas ir mūsų gidas Jurgis, kuris šiandien supažindins mus su žymesnėmis šio miesto vietomis.

Autobusas atvyko laiku ir vykome tiesiai į El Zocalo aikštę, iš kur pradėjome šios dienos apžvalginę kelionę po Meksikos sostinę. Rytas buvo gražus ir šiltas, gatvės atrodė švarios, o namai, saulės nudažyti pastelinėmis spalvomis, teikė visai miesto aplinkai jaukią ir šiltą atmosferą. Tik senieji pastatai lyg amžių slegiami, pakrypę ir nuslinkę į lagūnų purvą lyg laukė savo gyvenimo galo. Tuo tarpu naujieji dangoraižiai, tvirtai atsirėmę į uolos sluoksnį degančiom šviesom žėrėjo ry-

to saulėj.

Privažiavome Zacolo aikštę, kuri pagal pavadinimą, turėtų reikšti šio miesto pagrindą arba centrą, tačiau ištikrųjų ji yra Meksikos sostinės širdis. Aikštėje dominuoja katedra ir valdžios rūmai. Katedra laikoma antra savo dydžiu visame Amerikos kontinente; ji buvo pradėta statyti 1573 metais. Artekų laikais čia stovėjusi Teocali šventykla, kuri 1521 metais buvo ispanų nugriauta. Ant šventyklos pamatų vėliau buvo statoma katedra, ir jos statyba trukusi net 250 metų. Per tokį ilgą statymo laiką, žinoma, pasikeitė ir atskirų dalių stiliai. Senosios dalies fasadas barokinis, o abu 52 metrų aukščio bokštai jau ryškus neoklasicizmo atstovai. (Bus daugiau)

Garsusis krepšininkas ir visokių labdarinių projektų rėmėjas Šarūnas Marčiulionis su jo laimėta dovana, kurią jis gavo kaip geriausias Lietuvos sportininkas dešimties metų laikotarpyje. Ta dovana buvo įteikta pernai Vilniuje

Ed. Sulaičio nuotr.

LIETUVA,

vasario – 14 paskutinis tavo posūkis

į kelią, kurio ieškai nuo 1990 Kovo 11 – nepriklausomybės paskelbimo dienos.

Turi jau savo Seimą, Vyriausybę, viso pasaulio pripažinimą

Valstybės kūrimui užbaigti dabar išsirinksi

PREZIDENTĄ

UŽ KOKĮ kandidatą kviesi savo piliečius BALSUOTI?

Mes, JAV ir Kanados lietuviai, kviečiame visus Lietuvą mylinčius brolius ir seseris pasisakyti už:

- Lietuvos Konstitucijos bei įstatymų sąžiningą vykdymą ir vykdymo priežiūrą
- okupacijos palikimo atsikratymą ir valstybės sienų užtikrintą apsaugą
- vakarietišką demokratiją ir valstybingumo išsaugojimą
- įstatymais saugomas žmogaus teises VISIEMS Lietuvos žmonėms
- laisvą žodį, laisvą mokslo, kultūros, meno kūrybą
- privačią nuosavybę, laisvą ūkį, laisvą gamybą, laisvą verslą, laisvą rinką
- darbo ir atlyginimo pusiausvyrą, laisvą darbdavio – samdinio susitarimą
- vakarietiškos sąrangos modernią valstybės administraciją
- privataus žmonių gyvenimo neliečiamybę ir apsaugą
- prieš Konstitucijoje ir įstatymuose numatytų laisvių varžymą

už šviesesnę Lietuvos ateitį per

LAISVĘ, VIENYBĘ IR GEROVĘ

Todėl visus raginame balsuoti už AMBASADORIŲ

STASĮ LOZORAITĮ!

Komitetas už "Lozoraitį į prezidentus":

Dr. J. Adomavičius, A. T. Antanaitis, St. Baras, Dr. P. Kisieličius, Dr. A. Razma, R. Domanskis, A. Milūnas, dr. J. Valaitis, L. Maskoliūnas, Dr. T. Remeikis, R. Dirvonis, Br. Juodelis, Dr. T. Kisieličius, K. Jablonskis, Ed. Vitkus, R. Rimkus, R. Juškus, Alg. Regis, Dr. L. Ragas, L. Narbutis, Vyt. Maciūnas, R. Mieželis, P. Petrutis, A. Laukaitis, J. Paliukaitis, B. Vindašienė, Dr. R. Povilaitis, R. Mozeliauskas, A. Juodvalkis, Dr. S. Šmulkštys, J. Žygas, B. Jasaitienė, K. Dočkus, Dr. V. Šaulys, V. Momkus, Dr. K. Anbrozaitis, Vl. Būtėnas, Br. Siliūnas, Alg. Kėželis, Gr. Liautaud, Edm. Korzonas, Dr. A. Kisieličius, P. Alėksa, A. Steponavičienė, M. Remienė, Dr. G. Balukas, V. Januškis, Dr. M. Vygantas, Ignas Juzėnas, V. Mikūnas, Dr. Edm. Ringus, R. Jurevičius, Z. Zabulienė, Kun. Dr. V. Cukuras, A. ir D. Dzikai, J. Karmūža, Dr. Č. Masaitis, A. Paliulis, Dr. E. Vaišnienė, V. Vaitkus, V. Vėbraiūtė-Gustienė, T. ir A. Alinskai, V. Alksninis, Dr. V. Bieliauskas, V. Blažaitis, Kun. Dr. K. Bučmys, R. ir A. Česnavičiai, V. Daugirdas, Z. Dičpinigaitis, V. ir Alg. Jankauskai, Č. Janušas, Ž. Jurienė, J. Kiznis, P. Jurkus, St. Karmazinas, M. Klivečkienė, Dr. J. Lenkaitis, A. Mackevičienė, Alg. Mačiulaitis, J. Matukas, J. Matulaitienė, K. ir O. Miklai, L. Milukienė, P. Nasvytis, Dr. B. Nemickas, Kun. J. Pakalniškis, G. Penikas, A. Naokaitė-Pintsch, P. Povilaitis E. Remėza, A. Samušis, R. Sližys, V. Steponis, Dr. J. Stukas, Dr. R. Vaičaitis, J. Vainius, J. Valaitis, I. ir J.

Veblaičiai, A. Vedeckas, G. Zemaitaitis, V. Žukas, V. ir Dr. M. Žukauskai, Dr. Alg. Avižienis, Dr. Z. Brinkis, R. Dabšys, R. Gasparonienė, V. Gedgaudienė, Dr. R. Giedraitis, A. Markevičius, J. Matulaitis, R. Mulokas, D. Navickienė, Z. Viskanta, J. Janušaitis, K. Barūnas, St. Daržinskis, A. Ilekis, A. Skridulis, G. Lapėnas, V. Bagdonienė, J. Kapčius, M. Rumbaitis, Ed. Senkus, Edm. Vengianskas, A. ir A. Karniai, R. Šidlauskienė, P. Žygas, Alg. Visockis, Vyt. Radžius, A. Banionytė, V. Birieta, K. Maglicas, A. Čiuplinskas, J. Stankus, R. Kurienė, H. Stepaitis, J. Karasiejus, V. Skrinskas, Č. Senkevičius, S. Čepas, H. Nagys, Dr. Šumskaitė, J. Danys, Dr. J. Uleckas, Ged. Morkūnas, I. Kinderienė, Dr. R. Palčiauskas, J. ir Z. Petkai, N. Palūnienė, Dr. K. Gudėnas, B. Raugas, J. Majauskas, L. Kučas, P. Mašalaitis, R. Stirbys, J. Dantienė, A. ir T. Gečiai, F. Andriūnas, V. Matonis, R. Jakas, J. ir R. Juškai, J. ir I. Veblaičiai, R. F. Narušienė, S. Igaunis, M. Vaitkienė, A. ir B. Vilučiai, M. Baukus, J. Rugelis, K. ir R. Sušinskai, Dr. V. Majauskas, Dr. P. Zundė, J. Paliulis, A. Vėlavičius, V. Petrulis, V. Rugienius, V. Kutkus, J. Urbonas, Kun. A. Babonas, Dr. A. Barauskas, R. Juškaitė, S. Šimoliūnas, S. Šimoliūnas, Dr. Vainutis K. Vaitkevičius, E. Miklus-Milkauskas, V. Tamošiūnas, A. Lapšys, R. Petrauskas, B. Brizgys, J. Jurgutis, Dr. S. ir K. Miškinis, Y. ir A. Zaparackai, R. Boris, V. Memėnas, J. ir N. Udriai, N. ir A. Čerekai, A. Tamulionytė-Lenz, B. Šaulytė-Čečkienė, Prof.

**DIRBU IR DIRBSIU LIETUVAI.
PASISAKAU UŽ DEMOKRATINIO
GYVENIMO DŽENTELMENIŠKUMĄ.**

St. Lozoraitis
VILNIUS, 1992.XII.29

St. Lozoraičio rinkimams padėti siunčiu _____ dol

Vardas ir pavardė _____

Adresas _____

Galima skelbti spaudoje _____ taip _____ ne

Aukus prašom siųsti:

LOZORAITIS FOR LITH. PRESIDENT COMMITTEE
STANDARD FEDERAL BANK
Account No 1101363869
4192 Archer Avenue
Chicago IL 60632

L. Gerulaitis, A. ir L. Rugieniai, H. Mikulionienė, A. Butkūnas, V. Jonaitis, E. Grigaitienė, Dr. R. Kriaučiūnas D. Petrusevičiūtė, Dr. K. Almėnas, Dr. R. Kondratas, S. A. Kondratienė, A. Dundzila, Dr. V. Kavolis, Dr. V. Vengris, P. Baltakis, A. ir D. Barzdukai, Dr. S. ir A. Bačkaičiai, Dr. K. ir D. Čampės, A. ir D. Lukai, J. ir I. Laučkaitis, Dr. S. ir S. Naujokaičiai, Dr. D. ir G. Krivickai, V. Eringis, J. Gaila, A. Šnipaitė, B. Stoškienė, I. Tamulevičienė, B. Veitas, R. Veitas, P. Visčinis, A. Akulė, S. Augonis, B. Banaitienė, Dr. V. Bergen, Dr. R. Buivydas, G. Čepas, J. Čereška, A. Chaplikas, V. Dilba, A. Dilba, S. Eiva, Dr. S. Goštautas, A. Januška, R. Kalvaitytė, J. Kapočius, L. Končius, A. Kupčinskis, Č. Mickūnas, P. Molis, A. Petrutis, V. Rastonis, J. Rentelis, A. Skabelkis, Dr. A. Klimas, P. Klimas, V. Brizgys, V. Rociūnas, Vl. Čyvas, Pr. Joga, Dr. E. Lenkauskas, Dr. R. S. Čiurlienė, Dr. J. B. Dičpinigaitis, Dr. J. T. Dičpinigaitis, Dr. P. Dičpinigaitis, Dr. V. Dičpinigaitienė, Dr. S. Dimienė, P. Gvildys, Kun. V. Palubinskas Kun. S. Raila, Dr. J. Snieškienė, R. Šidlauskienė, Dr. R. Šomkaitė, K. Gimžauskas, K. Jurgėla, A. Dūda, J. Nevakas, J. Gerdvilienė, P. Zelba, A. Arlauskas, A. Vėlavičius, O. Adomaitienė, V. Dubauskas, E. Jonušienė, V. Sužiedelienė, R. Plūrienė, V. Janušonis, A. Sinkevičius, L. Gylys, P. Griškelis,

Valdas Adamkus
Šiaurės Amerikos Stasio Lozoraičio
Rinkimo Štabo Vadovas

KALĖDINIŲ ATVIRUČIŲ PRAMONĖ IŠEIVIJOJE

Antanas Dundzila

Ką tik pasibaigė Kalėdų ir Naujųjų Metų šventės. Panašiai kaip ir didžiosioms Amerikos krautuvėms, kurios varo sezoninę prekybą nuo lapkričio pabaigos iki sekančių metų pradžios, švenčių laikotarpis yra reikšmingas lietuvių išeivijos visuomenei. Gal bandysite atspėti kuo? Jos reikšmingos stebėtinai didele kalėdinių atviručių apyvarta!

Tikėsite ar ne, bet lietuvių išeivija, kurios tik 6,000 prenumeruoja DRAUGĄ ar 2,500 DIRVĄ, lietuviškoms (pabrėžiu: lietuviškoms!) kalėdinėms atvirutėms išleidia bent \$90,000! Ši suma ne iš piršto išlaužta. 1992-IX-14 DRAUGAS paskelbė, kad 1991 kalėdinių atviručių pajamos siekė \$42,898, o spaudos išlaidos tik \$3,425. Kita žymi kalėdinių atviručių institucija, Vydūno fondas, 1991 m. surinko virš \$24,000. Trečias atviručių leidėjas yra Ateitininkų namų fondas, kuris savo pajamų viešai neskelbia. Šalia šių trijų didžiųjų, yra ir kitų, pvz., chicagiškė "Galerija". Sudėjus DRAUGO, Vydūno ir spėjamas Ateitininkų namų sumas, gaunasi tie \$90,000.

Visų pirma reiktų pastebėti, kad ta atviručių prekyba yra pasakiškai pelninga. Štai, pažvelgus į DRAUGO paskelbtas pajamas – išlaidų sumas, yra aišku, kad reikalas sukasi apie 13:1 santykį. Taip pat pastebėjime, kad tą atviručių prekybą yra išgyvenus, varoma nuo pat mūsų imigracijos Amerikon pradžios. Vydūno fondas atvirutes platina jau 40 metų! Kai šis platinimo darbas buvo pradėtas, tada lietuviškai atspausdintas pasveikinimas buvo savotišku atsi-gaiviniu. Šiuo metu ta atviručių pramonė yra tapusi taip pat mums reikšmingu patarnavimu.

Taigi DRAUGO atviručių pelnas eina, plačiaja prasme, DRAUGO (nebūtinai tik dienraščio, bet ir spaustuvės, įstaigos ir t.t.) reikalams. Ateitininkų namų fondo atvirutės, reikia manyti, prisideda prie tos nuosavybės išlaikymo.

Vydūno fondas skolina pinigus studijų stipendijoms, kurių net 99% grįžta ir būna vėl skolinamos. Fondas skelbia, kad padaryti išmokėjimai jau peržengė \$400,000 sumą! Tai-gi Fondas varo darbą, kurio plačiau nesiima kiti fondai ar organizacijos. Tiesa, Fondas yra išleidęs kelioliką knygų, yra finansavęs Vydūno kapo priežiūrą Vo-

kietijoje ir jo palaikų perkėlimą į Lietuvą. Ir tas viskas prasidėjo iš steigiamojo susirinkimo Chicagos Lietuvių auditorijos saliuokėje bei iš laiku suprasto reikalo šelp ti studentiją. Valio!

Tai-gi atviručių vajai tarnauja visuomenei dvejopai: arba stiprindami leidėjų piniginių nugarkaulių arba tiesioginiai telkdami lėšas neginčytiniams visuomeniniams reikalams. Atvirutės taip pat reikšmingai tarnauja ir mūsų visuomenei švenčių metu: jos mums yra svarbi priemonė vieniems kitus pasveikinti, švenčių proga žodeliu ar žinia lietuviškai pasikeisti.

Šiems vajams – prekybai įsitvirtinus, manau, atėjo laikas ir keliems naujiems sumanymams. Tų pasiūlymų reikia, nes, atrodo, leidėjai sustingo savo dešimtmečiais įsisenėjusiose liemenėse. Štai, keleta jų:

Pirma, reikia sudaryti sąlygas atvirutes užsisakyti – užsisakyti tokias, kokios aukotojui ar pirkėjui būtų gražios ir mielos. Tai reiškia, kad atvirutes reikia iškleisti bent spalio mėnesį.

Antra, reikia pagalvoti apie atvirutės bei voko svorį, bei tinkamumą ją oro paštu siųsti į Lietuvą. Tai-gi reikia atviručių, kurios būtų atspausdintos ant lengvesnio popierio. Viena amerikiečių firma net pažymi atvirutės su voku svorį, atspausdina, kad ji tinkama oro paštui. Kodėl mes panašiai nepadarome?

Trečia, reikia atviručių, kuriose nebūtų atspausdinta jokių įrašų. Su įrašu galėtų būti dar atskiras lapelis, kurį siuntėjas arba naudotų arba išmestų.

Ketvirta – reikia parūpinti vieną ar du pergamentinius vokelius, kuriuose siuntėjas galėtų pagarbiai įdėti kalėdaičio gabalėlį Kučioms. Kalėdaitis (plotkele) – tai gražus lietuviškas paprotys. Kodėl atviručių leidėjai jo nepuoselėja?

Pagaliau žodis ir apie atvirutės estetinę pusę. Esu girdėjęs neišprovokuotų pasisakymų, kad kai kurios atvirutės 1992 buvo... baisios. Nebandant pirštu į atviručių kūrėjus (dailininkais jų čia nevadinsime) ar leidėjus, tenka su ta nuomone su tikti. Čia glūdi leidėjo atsakomybė: jei daromas visuomenei patarnavimas, lai jis būna atlikas ne atžagaria ranka, ne vien todėl, kad ten porą dolerių išpešti. Reikia dirbamam darbui savigarbos. Tai-gi nublukusiai atspausdintoms atvirutėms ne

Clevelando skautų 1992 m. Kučios. Programą atlieka: Rimas Biliūnas, Aida Bublytė Andris Dunduras ir Linas Biliūnas. V. Bacevičiaus nuotr.

vieta. ne vieta naiviai, grubiai atliktam piešinėliui. Užteko "pigiai" atliktų, kreivai atspausdintų, kreivai sulankstytų darbų. Kad ir kilniam tikslui, religinės šventės atvirutė neturėtų tapti vien pigiu pinigų objektu, kokia tai profanacija. Čia

pagarba A. Sutkuvieni ir Z. Sodeikienei (–Vydūno fondas), P. Domšaičio "Bėgimui į Egiptą" (–Ateitininkų namai), E. Remiui (–Draugas) už atvirutes, į kurias ne gėda žiūrėti, kurias miela šventiškoje nuotai-koje išsiųsti.

JAV LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA

JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba lapkričio mėnesį išleido aplinkraščių. Ši aplinkraščių išsiuntė visiems JAV LJS nariams, kurių adresai yra valdybos sąrašuose, išskyrus Chicagos jaunimui, kuris galėjo įsigyti aplinkraščių egzempliorius Padėkos Dienos šokių se. Jei yra jaunimo, kuris negavo šio aplinkraščių, prašome kreiptis į JAV LJS valdybą.

JAV LB XIII Tarybos Sesijoje, rugsėjo 26-27 d. buvo priimti keli Jaunimo Komisijos pasiūlymai. JAV LB Taryba pritarė JAV LJS Suvažiavimo organizavimui ir sutiko, kad Krašto Valdyba skirs atitinkamą lėšų sumą suvažiavimo ruošai. Įpa-reigojo LB apylinkėse mora liškai ir finansiškai remti VIII PLJ Kongreso ruošą ir iš apylinkės į Kongresą vykstančius atstovus. Įpa-reigojo Tarybą ir Krašto Valdybą pasinaudoti jaunimo jėgomis LB darbams, kurie liečia jaunimą. Priėmė siūlymą, inkorporuoti į biudžetą, \$3000 sumą, paskirta Jaunuomonės (LJS) reikalams.

JAV LJS valdyba ieško jaunų menininkų, kurie domėtųsi sukurti JAV LJS emblema. Jei yra jaunimo, kuris domisi, prašome valdybai pranešti savo įdėjas.

JAV LJS valdyba bando atnaujinti savo adresų sąrašą. Prašome siųsti tarp 18 ir 35 metų amžiaus lietuvių jaunimo adresus.

Perverčius 1992 m. gautasias atvirutes, štai dar keleta šiaip šaukdomesnių. Gavau V.K. Jonyno Madoną, atspausdintą, spėjau, Lietuvoje, su rusišku spaustuvės užrašu, 40 kapeikų kaina... Lietuvoje yra išleista dail. R. Orento kalėdinės tematikos atvirutė, net 20,000 egz. tiražu! Pasaulio lietuvių centro taryba ir valdyba sveikino gražia, paprasta, bet kokybiškai atlikta atvirute. "Galerija" yra išleidusi puikiai P. Domšaičio trijų karalių tematikos kortelę. Kanadoje lietuviai išleido puikiai atliktą, gana sudėtingą, su iškarpymais atvirutę: čia yra įrodymas, kad šiek tiek pasistengiant, daug kas įmanoma.

Atsiskaitydamas už 1992 m. atvirutes, vienai leidyklai parašiau: "Jei yra likę, prašau atsiųsti 30 – 40 egz. tokios tai (įrašiau kokios) atvirutės – naudosis per 1993 m. šventes." Siūlau ir jums savo nuomonę atviručių leidykloms parašyti.

vingus Grateful Dead marškinėlius. Jei kas nori įsigyti, gali siųsti JAV LJS valdybai \$33.00 čekį.

JAV LJS valdyba planuoja suruošti jaunimo suvažiavimą vakariniame Amerikos pakraštyje, tikriausia Los Angeles mieste 1993 m. gegužės mėnesį. Kviečiame lietuvių jaunimą tarp 18 ir 35 metų amžiaus dalyvauti šiame suvažiavime. Šio suvažiavimo tema, "Kaip Amerikos lietuvių jaunimas gali padėti Lietuvai".

kreiptis šiuo adresu: 2412 Canyon Oak Dr., Los Angeles, CA 90068. Gailė R.

JAV LJS valdyba, Pirmoje eilėje: Pirmininkė Gailė Radvenytė, Chicagos LJS pirmininkė Nida Bichnevičiūtė, valdybos narė Rūta Kvedaraitė iš Phoenix, narė Rita Starinskaitė iš San Francisco, Monika Šernaitė iš New Jersey, Antroje eilėje: Sekretorius Linas Venckus, išdininkė Rūta Predkelytė, ir Paulius Kazakauskas iš Philadelphia.

Tai dvisavaitinis Lietuvių tautininkų sąjungos laikraštis leidžiamas Lietuvoje, redaguojamas Balio Sriubos. VILTIS ieško paramos ir prenumeratorių JAV valstybėse

Prenumerata metams oro paštu 45 doleriai.

VILTIS galima užsisakyti pas Vaclovą Mažeiką
519 N. Halien Terr. Park Ridge, IL. 60068
Tel. 708-823-3607

APIE ŠI IR TA

Vladas Vijeikis

Kada žmogus pasensta? Čia svarbus klausimas. Kai kurie sako, kad senatvė yra ne tavo kūne, bet smegeninėje. Kaip galvoji taip ir yra. Tokia teorija vadovaujantis moterys niekad nepasensta. Nes jos savo metus ima skaičiuoti ne nuo gimimo, bet nuo jų gyvenimo įvykių. Gal taip, o gal ir ne.

Yra įvairių būdų suprasti savo amžių. Retas žiūri į savo gimimo metrikus. Yra kiti matavimo įrankiai tam skaičiavimui. Mano draugas Florijonas man sako, labai liūdnai nutaisęs savo veido išraišką:

– Mielasis, supratau, kad pasenau. Kokia baisybė.

– Nesijaudink Florijonai, visiems ateina toks laikas. Nori ar nenori.

– Bet kodėl man taip stauga? Tik paklausk kas įvyko. Vieno tokio jaunuolio iš Lietuvos tik ką atvažiavusio, klausiu: O kaip dabar Lietuvoje spaudykles tvarko? Išviečių, girdėjau neprižiūri. O kaip spaudyklės? Šis labai nustebo. "Kokios spaudyklės?" Na, sakau, kurios buvo išdėstytos įstigos kampuose. Tokios lėkštės į kurias tautietis nusispaudavo nenorėdamas teršti grindų. Tautietis iš Lietuvos tik kraipdė galvą.

– Ką bendro tos spaudyklinės turi su tavo gyvenimu?

– Labai daug. Reiškia spaudyklių amžius pasibaigė. O aš net nepastebėjau. Reiškia senatvė jau čia pat. O gal aš gyvenu paskolintu amžium. Tik svarstau. Kur mano tautiečiai spiaudo? Greičiausiai vienas kitam į nosį.

Ar atsimenate tuos laikus, kada labai žalioje jaunystėje skaitėme pasakas. Koks tai nuostabus pasaulis. O tame pasaulyje gyveno karaliai. Jie viską galėjo Karalių dukros ištekdavo už labai gudrių vaikinukų. Ir baigdavosi, kad visi po to gyveno puikiausiai.

Visas pasaulis stebėjo, kai Anglijos būsimas karalius apsivedė su puikia mergina. Karietos, žirgai, sargybos, pulkai žioplių. Lygiai kaip pasakoje. Ir koks nusivylimas. Princas nebeturi princesės, o gal pricės princas. Visai netaip kaip pasakoje. Koks nusivylimas. Persiskyrimas. Baisenybė.

Anglija tradicijų kraštas. Tad kodėl Charlis nepaskaito istorijos. Henrikas VIII puikiai mokėjo susitvarkyti su savo žmonomis. Jis nukapodavo galvas. O begal-

vė žmonelė negali skustis spaudai ar televizijai. O dabar? Esu labai nusivylęs karaliais. O maniau, kad jie galingi. Atrodo, kad jaunys tėje išmokyti dalykai neturi nieko bendro su šiais laikais.

Teko išgirsti, kad Lietuvos valdžiai labai nusibodo zirzimas iš pasaulyje išsi-skaidžiusių tautiečių, kurie baisiai nori tvarkyti Lietuvos gyvenimą. Tad dabartiniai Lietuvos valdovai pasiūlė išieivijai ministerio vietą. Tik be portfelio. Daugelis mūsų pensininkų mielai užimtų tokia garbingą vietą. Bet be portfelio nenori. Tad gal galima būtų surasti kompromisą. Sakysime... Ministeris su "lunch boksu". Amerikos fabrikuose dirbusiems tai labai pažįstamas įrankis. Atsinešdavo savo užkandžius vidurdieniui. Išieivijos ministeris galėtų nešioti ne tik užkandžius, bet ir svarbius valstybinius popierius. Sutilptų.

Kaip į tą išieivijos ministerio postą bežiūrėtum. Tai unikumas pasaulio istorijoje. Reikėtų užpatentuoti.

Florijono veidas nešvietė jokių džiaugsmu. Atvirkščiai. Buvo labai neraiškus.

– Tai ko dabar toks nupepės?

– Negavau sveikinimų Kalėdoms iš Lietuvos. Pirmą būdavo užplūstą, o šiais metais nieko.

– Gal paštas užkliuvo?

– Ne paštas. Pagaliau giminės susiprato, kad aš visai nenaudingas. Kaip iš to ožio. Nei taukų nei plaukų. O dabar pašto ženklai nemažai kainuoja. Tad kam investuoti į bergždžią reikalą.

– Reiškia nenusiuntei jiems automobilio.

– Ką tu automobilį? Aš

"Tulpės" gamykloje išaustas audinys su Lietuvos himnu. Ši Panevėžyje įsikurusi akcinė bendrovė ieško investitorių ir iš užsienyje gyvenančių tautiečių tarpo. V. Kapočiaus nuotr.

RINKIMINIS SPIRITIZMAS

Antanas Dundzila

Atsimenate spiritizmo seansus, taip paplitusius pirmosios bolševikų okupacijos metu? Tuos, kai prie žvakės, susėdę aplink apvalų stalą, pirštų galais liesdami apverstą lėkštutę, išsišaukdavome dvasias? – Tos dvasios dažnai ateitį mums išpranašaudavo, pasakyda-

pats važinėju su tokiu, kuris jau miršta. O jie mano, jeigu gyveni Amerikoje tai tau nieko nereikia keletas tūkstantinių. Žinoma, yra tautiečių, kurie gali. Tie ir ištvirtina. O aš negaliu. Maniau, kad gražiais laiškeliais, su vienu kitu poezijos posmu, galima palaikyti giminystę. Bet dabar matau, kad giminės reikia pirkti. Ir labai brangiai kainuoja. Tiek neturiu. O vistiek juos branginu. Pagal savo išgales.

vo kada bus karas...

Prieš savaitę apie spiritizmą perskaičiau stebinančią, naujai išleistą knygą. Pasirodo, spiritizmo technologija smarkiai pažengė į priekį nuo tų 1940-41 metų, kai galėdavome išsišaukti tik mirusiųjų – pvz., Vytauto Didžiojo, Kudirkos, Basanavičiaus bei kitų dvasias. Šiais laikais, naudojant teflonu padengtą keptuvėlę, pasirodo, galima prisišaukti ir gyvųjų asmenų dvasias! Dar daugiau, vienam iš seanso dalyvių rankoje laikant televizijos kabelį, ekrane galima matyti, tiesa – neaiškiai, kaip per sniego pūgą – išsišauktos dvasios paveikslą. (Čia jau kita tema, bet apie šią stebinančią, pažangą bus atskira sesija sekančiame Mokslo ir kūrybos simpoziume.)

Tad ir mūsų draugų grupė tokį seansą nutarė pabandyti. Visiems rūpėjo Lietuvos prezidento rinkimai, tai nutarėme bandyti išsišaukti žymesnių kandidatų dvasias.

Kai, užgesinus kambaryje šviesas, televizijos ekranas pradėjo balzganai mirgėti, mes visi vienu balsu pareikalavome kalbėtis su Vytautu Landsbergiu. Suskambėjus Čiurlionio etiudo akordams, išgirdome lėtai, su kaunietišku akcentu išskiemenuotą pareiškimą:

– Mieli užsienio lietuviai, aš į prezidentus šiais metais nekandiduoju, – ekrane kiek sujudėjo akinuotas, su barzdele šešėlis ir šalia jo stovintis augalotas saugas. – Aš remiu Stasio Lozoraičio kandidatūrą.

Mes visi labai nudžiugome taip puikiai pasisekusiu spiritizmo seansu, ypač kai kuris tai iš mūsų dar patvirtino DRAUGE tarp dabar dedamų aukų skelbimų skaitęs tą pačią žinią. Trum pai pasitarę, nutarėme šauktis Stasį Lozoraitį. Jo negalėjome rasti nei Washingtone nei Romoje, tačiau iš Chicagos įsijungė jo rinkiminės akcijos direktorius Valdas Adamkus:

– Tai istorinis įvykis, kad šiuo Lietuvai kritišku momentu į prezidentus kandiduoja Vytauto Didžiojo Universiteto garbės daktaras, o jo rinkimams vadovauju aš, Vilniaus Universiteto garbės daktaras. Geresnių kvalifikacijų komandos nei prieš rinkimus nei po rinkimų Lietuva negali tikėtis. LIETUVOS AIDE paskelbtos Dr. Bobelio pastabos dėl mūsų kandidato patyrimo stokos politiniame gyvenime yra be jokio pagrindo! Niekas negauna garbės daktarato kokiu nors būdu nepolitikavęs, – kategoriškai pareiškė Adamkus.

– Valio, du - nulis Adamkaus ir Lozoraičio naudai! – sušuko kuris tai iš mūsų jaunystėje mėtęs krepšinį, kai Adamkaus paveikslas ekrane pradėjo tirpti ir pasidarė aišku, kad Adamkaus dvasia su mumis šį interview pabaigė.

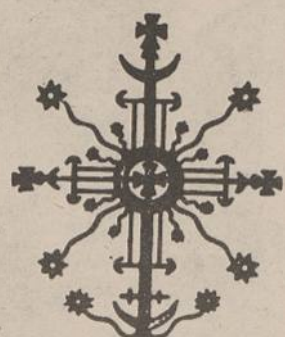
Brazausko negalėjome rasti, jis tuo metu buvo nuvykęs į parlamento rūmų medkabinetą. Bet tuo metu

visai netikėtai atsiradė medkabineto durys ir mes aiškiai pamatėme guminę pirštinę nuo rankos nusimaušančią Seimo narį Dr. Kazį Bobelį ir ružavas apatines kelnes į viršų besitraukiantį Algirdą Brazauską. Dr. Bobelis kalbėjo:

– Gerbiamas pirmininke, jūsų prostatą gerai iščiupinėčiau. Jokių komunistinių randų joje nėra, vien normalus padidėjimas nuo didelio demokratinio darbo. Venkite kafejino, pamidorų ir moderuokite skysčių ėmimą. Gi dėl mano paties kandidatūros į prezidentus, tai, kaip lietuviai sako, galite nusišvilpti. Aš kandiduoju visai kitais motyvais...

HARTFORDO BERŽELIO
TAUTINIŲ ŠOKIŲ
GRUPĖ NUOŠIRDŽIAI
VISUS KVIEČIA
Į JŲ METINĮ

KONCERTĄ-VAKARĄ,
kuris įvyks šįadienį, sausio 23 d., Šv. Andriejaus parapijos salėje, New Britain, CT. Koncerto pradžia 7:30 v.v. Bilietus įsigyti ir stalus užsakyti prašome pas Dalią Dzikiene, tel.: 521-6028 arba pas Lina Balsį, tel.: 729-8815.

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

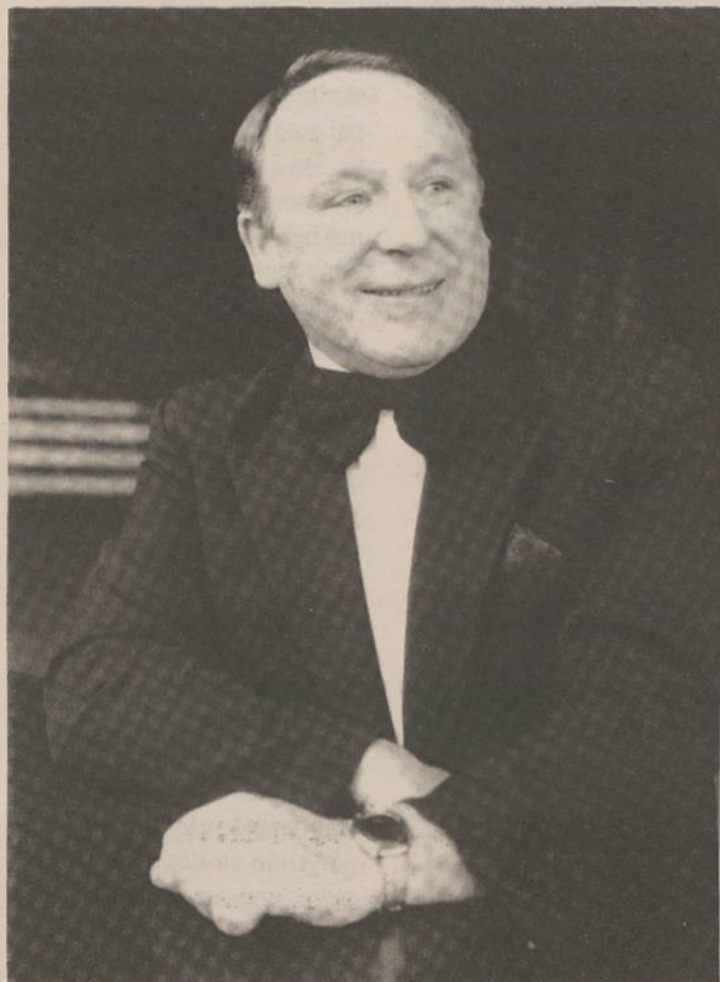
MARQUETTE

FUNERAL HOME

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

LIETUVIŲ FONDO KONCERTAS CLEVELANDE

Arvydas Markauskas, baritonas, dainuos L.F. koncerte vasario 7 d., Clevelande

Tradicija tapo L. Fondo metiniai koncertai neaplenkia nei Clevelando lietuvių. Koncertus organizuoja L. Fondo valdyba, padedant energingų įgaliotinių didesnę lietuvių vietovėse. Kaip įprasta, L. Fondo koncertai būna išskirtinai aukšto lygio ir gerai suorganizuoti. Dabar koncertuoti yra kviečiami Lietuvos Valstybinės operos žymiausi dainininkai. Šiais, 1993 m. vasario 7 d. į Clevelandą atvyksta solistai iš Vilniaus – sopranas Sigutė Stonytė ir baritonas Arvydas Markauskas. Abu solistai dainuoja pagrindines roles Lietuvos Valstybiniame operos teatre.

Solistė S. Stonytė 1991 m. vasarą laimėjo aukščiausią premiją tarptautiniame Marian Anderson vokalistų konkurse Marylande JAV, tačiau Amerikos lietuvių tarpe ji mažai žinoma, išskyrus chicagiečiams. Solistas Arvydas Markauskas nuo 1980 m. dainuoja Vilniaus operoje, o Chicagos lietuvių operoje dainuoja nuo 1990 m. Abiems solistams akompanuos Chicagos lietuvių operos dirigentas ir meno vadovas muzikas Alvydas Vasaitis. Be to, muzikas A. Vasaitis buvo kviečiamas ir dirigavo Lietuvos Valstybinės operos teatre. A. Vasaitis yra akompanavęs daugeliui – tiek išėivi-

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

**A t n a u j i n d a m i
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai aukojo:**

Kremeris A., St. Pete.	15.00
Švarcas J., Lighthouse P.	10.00
Puškorius N., Windsor	5.00
Sušinskas I., Cleveland	5.00
Vaičieliūnas K., Cleveland ..	10.00
Mariūnas V., Cleveland	5.00
Chesonis R., Fishers	10.00
Mažeika V., Park Ridge	30.00
Trumpjonas M., Naperville ..	10.00
Kristopaitis Br., Chicago ...	20.00
Mironaitė O., Chicago	29.00
Stropus V., Lemont	20.00
Abramikas V., Springfield ..	5.00
Anelauskas M., Los Angeles	10.00
Gverzdys A., Canada	15.00
Brazionis S., Oak Loawn ...	10.00
Susivienijimas Lietuvių Amerikoj.....	50.00
Bendruomenė	30.00
Andruška H., Woodhaven ..	10.00
Augutis J., Treasure Is.	20.00
Blinstrubas T., Chicago	25.00
Bogushas C., Middlebury ..	20.00
Diržys A., Woodhaven	20.00
Drabišius V., Cleveland	5.00
Drasutis J., Pittsburgh	10.00
Dunduras J., Cleveland	10.00
Giedrikis St., Juno Beach	5.00
Grigaitis A., Manchester	10.00

jos, tiek Lietuvos solistų koncertuose.

Clevelando lietuvių apylinkė visada gausiai atsiliėpavo į L. Fondo vajeaus renginius, tad tikimasi, kad ir ši kartą parems L. Fondą ne tik atsilankydami į koncertą, bet ir savo aukomis. L. Fondo aruodo parama jaučia visos lietuvių apylinkės, nes L. Fondas remia spaudą, lietuviškas radijo valandėles, lituanistines mokyklas, studentus stipendijomis ir kitus kultūrinius pasireiškimus.

Ateinantis vasario 7 dienos koncertas Clevelande įvyksta ypač darbščios L.F. įgaliotinės Dalios Puškorienės pastangomis. Įgaliotinė D. Puškorienė platina koncerto bilietus, priima įnašus ir rūpinasi visais koncerto reikalais. Remkime Lietuvos Fondą, nes jis dar ilgai bus mums reikalingas šiame krašte.

M.R.

Janušonis G., Rochester	15.00
Juodėnas E., Cleveland	20.00
Kalvaitis J., Cleveland	5.00
Kazlauskas J., Waterbury ..	20.00
Kazlauskas J., Richmond H..	10.00
Kižys A., Euclid	20.00
Kronas L., Michigan C.	10.00
Lembertas M., S. Monica ..	100.00
Lepeška J., Ormond B.	10.00
Lesčinskis J., Dorchester ...	20.00
Malskis J., Cleveland	10.00
Mažeika A., Marina D. R. ...	25.00
Meilus Gr., Chicago	5.00
Muliolis V., Coraopolis	10.00
Pakalniškis P., S. Monica ...	5.00
Peleckas F., Chicago	20.00
Petrošius B., Chicago	10.00
Ramanauskienė I., Daytona Beach	10.00
Sandargas A., Ormond B. ..	10.00
Selivoncikas M., Dorchester	10.00
Serapinas I., Chicago	5.00
Shukys J., Richmond Hts. ..	20.00
Sideravičius P., Indianapolis	20.00
Snarskis D., Thompson	10.00
Trečiokas E., Singer Is. R. ..	10.00
Vaičiaitis R., W. Nyack	20.00
Variakojis R., Rocky River ..	20.00
Vigelis E., Mays Landing ..	10.00
Zabukas B., St Pete	10.00
Andrūnas P., Wyncote	20.00
Balsys J., Lakeline Villa	5.00

Čipkus S., Willowick	20.00
Dabrėga J., Brockton	10.00
Didelis P., Philadelphia	5.00
Gečys A., Huntingdon V. ..	10.00
Grajauskas V., Jeffersonville ..	5.00
Grigaitis J., Chicago	20.00
Jauniškis R., Ft. Salonga	20.00
Karnitis L., Columbus	10.00
Kavaliauskas R., N. Fairfld. ..	10.00
Leveckis S., Ormond B.	20.00
Lingis A., Detroit	5.00
Martiškauskas S., Brockton ..	10.00
Oniūnas B., Juno Beach	10.00
Pilmonas J., Hickory Hills ..	10.00
Ramanauskas R., Clev.	10.00
Rastauskas A., Richmond H. ..	10.00
Rimkūnas J., New Buffalo ..	20.00
Stankus P., Hartford	10.00
Žalagėnas K., Chicago	20.00
Zdanys A., Newington	15.00
Vėblaitis J., Union	20.00
Gintalas H., Baltimore	5.00
Kleinaitis M., St. Pete.	10.00
Degėsys D., St. Pete.	20.00
Civinskas K., Brecksville.....	10.00
Narbutaitis M., Brecksville ..	5.00
Stasaitis A.K. Redford	5.00
Lekas J., Chicago	10.00
Petrulis S., Chicago	10.00

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

KALIFORNIJOS RESPUBLIKONŲ TAUTYBIŲ GRUPIŲ KALĖDINIS PABENDRAVIMAS

Kalifornijos Respublikonų tautybių Grupių Taryba pastoviai tęsia tradiciją, prieš Kalėdų ir Naujų Metų šventes, kvieisti Tautybių Grupės į bendrą Kalėdų švenčių pabendravimą – "Christmas Party".

Šventė įvyko Gruodžio mėn 19 d. šeštadienį, gražiam "Csardas Hungarian" restorane, kurio savininkai vengrai p.p. Julius Jancso mielai leido pasinaudoti jų restoranu.

Šventėje dalyvavo dešimties tautybių virš penkiasdešimt atstovų bei svečių. Pasisveikinimo pusvalandžiui, prie vyno taurės, praėjus, Kalifornijos Respublikonų Tautybių Grupių Tarybos komiteto pirmininkas Vytautas Vidugiris pasveikino susirinkusius. Jis trumpai paminėjo paskutiniųjų metų rinkimų išgyvenimus bei dėtas dideles pastangas juos laimėti. Šia proga buvo išreikšta padėka

ir įteikti "1992 CHAMPION OF FREEDOM AND DEMOCRACY" medaliai už daugelį metų energingą bei sumanų vadovavimą Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjungai jos pirm. Liucijai Mažeikienei ir Bulgarijų atstovui lenkui dr. Olgierd Klejnot.

Iškvieisti tautybių grupių pirmininkai pristatė savo tautybės narius ir pasveikino susirinkusius savo gimtąja kalba. Skambėjo gana įdomus kiekvienos tautos šv. Kalėdų ir Naujų Metų sveikinimo žodžiai. Tuo buvo užbaigta trumpa oficialioji dalis. Tautybių Grupių Tarybos pirm. Vytautas Vidugiris pakvietė visus vaišintis vengriškai paruošta vakariene.

Kalėdinėm dainom skambant draugiškoje nuotaikoje įvairių tautybių žmonės turėjo progos gražiai praleisti tradicines Kalėdų šventes.

A.M.

TRANSPAK *praneša:*

Į Lietuvą didžiausias skaičius siuntinių Kalėdų šventėms buvo siųsta per TRANSPAK firmą, nes konteineriai į Lietuvą siunčiami dažniausiai. Konteineriai siunčiami dažniausiai ir dabar po švenčių.

Maisto siuntiniai sudaromi iš sūrio, aliejaus, dešrų ir kitų gerų maisto produktų. Prie jų galima užsakyti aspirino ir vitaminų. 55 svarai \$98.

Pinigai pervedami doleriais jūsų giminėms.

TRANSPAK atstovybės veikia Detrote, Clevelande, New Yorke, Hartforde ir netrukus veiks Floridoj.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

CLEVELANDO

apylinkių gyventojai vežkite – PAK MAIL

RŪTA DEGUTIENĖ

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH. 44092

216 943-4662

TRANSPAK, 2638 W. 69TH ST. CHICAGO, IL 60629
1-312-436-7772

Įteikiant atžymėjimą iš kairės stovi Los Angeles Vengrų Respublikonų Grupės pirm. Ilona Reksz, Kalifornijos Lietuvių Respublikonų S-gos pirm. Liucija Mažeikienė ir Kalifornijos Respublikonų Tautybių Grupių Tarybos pirm. Vytautas Vidugiris.

Dr. STEPONAS SVIDERSKAS,

gyvenęs Akrone, mirė 1993 sausio 6 d. Palaidotas sausio 9 d. Šv. Kryžiaus kapinėse Akrone, Ohio. Liko žmona Stefanija duktė ir du sūnūs.

KALĖDŲ ŠVENČIŲ PROGA

į Clevelandą atostogoms parvažiavo Lietuvių Skautų Sąjungos ilgalaikė vadovė v.s. Stefa Gedgaudienė. Čia ji dalyvavo skautų vyčių tradicinėse Kūčiose, v.s. Vlado Bacevičiaus pagerbime, jam įteikiant aukščiausią skautišką Geležinio Vilko ordiną, ir suinteresuotų asmenų informaciniame pasikalbėjime.

V.s.S. Gedgaudienė jau kuris laikas gyvena Vilniuje ir talkina skautiškuose vienetuose ir organizacijos darbuose.

Ona Šilėnienė

MIRĖ ARKIVYSKUPAS JAMES P. LYKE

Atlantoje (GA) mirė arkivyskupas James Patterson Lyke. Jis buvo gimęs Chicagoje vargingoje 7 vaikų šeimoje. Lankė katalikų mokyklą ir vėliau atsivertė katalikybėn kartu su 4 broliais bei seserimis. Tapęs pranciškonu kunigu pradėjo apaštalausti kapelionu Paduos aukštesnėje mokykloje, Parnoje. Po Rev. Martin Luther King, Jr., nužudymo paprašė paskyrimo į Memphis, TN. Už poros metų buvo perkeltas universiteto kapelionu į Grambling, LA. Jis ten dirbo, kol 1979 m. buvo iššventintas vyskupu ir atvyko Clevelandą. Čia 11 metų išbuvo vyskupu pagalbininku. Apaštalaudamas Clevelande dažnai prabildavo apie pran-

ciškonų vienuolijos ir Afro – amerikiečių kilmę. Tačiau jis visados tvirtindavo esąs visų katalikų vyskupas. Būdamas miesto centrinio rajono vyskupas pagalbininkas turėjo progą lankyti lietuvių parapijas. Dalyvavo Šv. Jurgio parapijos Kūčiose ir lotyniškai atnaušaudavo Bernelių Mišias. Jis visados žavėjosi lietuvių giesmėmis ir apgailestavo, kad neturi progos pramokti mūsų kalbos. Jis įvesdino kun. Juozą Bacevičių į Šv. Jurgio parapijos klebono pareigas.

Velionis pravedė trijų metų studiją clevelando vyskupijoje, skirtą padėti 73 katalikų parapijoms išsilai-kyti, nežiūrint jų narių sumažėjimo. Jo dėka Clevelande nebuvo masinio bažnyčių ir parapijų likvidavimo, kaip kad atsitiko Detroito arba Chicagoje. Jis padėjo Clevelando bažnyčioms veikti kartu ir išspręsti jų problemas.

1990 m. vysk. J.P. Lyke buvo Popiežiaus Jono Pauliaus II perkeltas į Atlantą ir 1991 m. paskirtas ten arkivyskupu. 1991 m. angoje arkivyskupas J.P. Lyke su-negalavo, jam buvo išoperuotas vėžio apimtas inkstas. 1992 m. balandžio mėn. vėžys pasikartojė ir perėjo į plaučius. Mirė Atlantoje 1992 m. gruodžio 27 d., sulaukęs 53 m. Paliko brolių Andrew, seseris Doris ir Rayette Chicagoje.

Daug lietuvių, kurie pažinojo velionį arkivyskupą James P. Lyke, prisimins jį mus mylėjusį ir visados teikusį paguodos žodį. Gerai.

Skaityt ir platinkit
DIRVA

MARČIULIONIS PASIŽYMĖJO

Sausio 13 d. Philadelphiaje, PA. įvykusiose profesionalių NBA lygos krepšinio rungtynėse tarp Golden State Warriors ir Philadelphia 76-ers, Lietuvos olimpietis Šarūnas Marčiulionis žaisdamas už Warriors pirmame penketukyje, surinko 34 taškus, daugiausia iš abiejų komandų. Nežiūrint Šarūno pastangų, rungtynės laimėjo 76-ers, pasekme, 129:122.

Š.M. su savo komanda žais Clevelande vasario 2, antradienį, prieš Clev. Cavaliers, Richfield Coliseum. Pradžią: 7:30.

1993 m. JAUNUČIŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS

1993 m. ŠALFASS-gos jaunučių krepšinio pirmenybės įvyks 1993 m. balandžio 24-25 d.d., Detroit, Mich. Vykdo Detroito LSK Kovas.

Varžybos planuojamos vydyti šiose klasėse: C (1978 m. gimimo ir jaunesni), D (1980 m. gim. ir jaun.) ir E (1982 m. gim. ir jaun.).

Dalyvavimas yra atviras visiems lietuvių sporto klubams bei kitokiems sporto vienetams, atlikusiems metinę 1993 m. ŠALFASS-gos narių registraciją.

Preliminarinė dalyvių registracija privalo būti atlikta iki 1993 m. vasario 20 d., pas varžybų rengėjus, šiuo adresu: Algis Rugienius, 3620 Burning Tree Dr., Bloomfield Hills, MI 48302-1511.

Telef. 313 642-7049.

Pasibaigus preliminarinei registracijai, bus nustatytas varžybų formatas, paskelbtas galutinės dalyvių registracijos terminas ir kitos tolimesnės informacijos.

Išsamesnes informacijas gauna visi ŠALFASS-gos klubai. ŠALFASS-gai nepriklausą vienetai dėl informacijų prašomi kreiptis į A. Rugienį.

PARENGIMAI

1993 M.

• VASARIO 6 d. Š. Amerikos Lietuvių Kėgliavimo (bowling) turnyras, Seaway Lanes 30300 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio. Pradžią 1:30 val. p.p. rengia LSK Žaibas.

• VASARIO 7 d. Lietuvių Fondo Koncertas Dievo Motinos auditorijoje. Programą išpildys: Sigutė Stonytė sopranas, Arvydas Markauskas baritonas, akomponuoja Alvydas Vasaitis.

• VASARIO 14 d., sekmadienį, 4 val.p.p. Vasario 16-osios minėjimas Dievo Motinos parapijos salėje. Rengia ALT ir LB.

• VASARIO 26-28 d.d., Clevelando lietuvių sporto klubo "Žaibo Dienos" – Krepšinio turnyras, loterija (reverse raffle) ir kiti parengimai – Lietuvių Namuose, Dievo Motinos parapijos salėje, Boromeo College.

• KOVO 14 d. Draugų Paremti Koncertas. Sol. Giedrė Kaukaitė, pianistė Gražina Ručytė-Landsbergienė. Rengia Draugų remti Komitetas.

• KOVO 20-21 d.d. Metinė

ateitininkų šeimos šventė.

• BALANDŽIO 17 d. "Grandinė-lės" 40 metų KONCERTAS

• BALANDŽIO 18 d. Šv. Jurgio parapijos Atvelykio Stalas 11:30

• LIEPOS 11 d. – sekmadienį 12:00 p.p. Žalgirio šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland Parke – 17815 Canterbury Rd.

• LIEPOS 18 d. Šv. Jurgio parapijos GEGUŽINĖ – Šv. Jurgio sodyboje 11:30

• RUGPJŪČIO 1 d. sekmadienį 12:00 p.p. LKVS-gos "RAMOVĖ" rengia gegužinę prie ežero Beachland Parke – 17815 Canterbury gatvėje.

• SPALIO 2 d. 7 v.v. Koncertas The Singing Angels Dievo Motinos auditorijoje.

• LAPKRIČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

• LAPKRIČIO 20 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios. Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

su atlanta - PER ATLANTĄ!

atlanta vis dar tebesiūlo savo pigias kainas: **58centai už svarą** siuntiniams virš 100 svarų; lengvesni siuntiniai ir toliau siunčiami senomis kainomis. **Siuntiniai laivu pasiekia adresatą Lietuvoje per maždaug 8-10 savaitių** Minimali siuntimo kaina - 20 dol.

Oro kargo siuntiniai pristatomi **per 14 darbo dienų**. Jų kaina: **\$2.50 siuntiniams virš 50 svarų**, \$2.75 lengvesniams siuntiniams. Minimumas - 30 dol. Oro kargo siuntiniai iš Chicago išsiunčiami Lietuvon kas savaitę.

Tuo tarpu dar galima siųsti viską, be didelių apribojimų: nauja ir naudota aprangą bei avalynę, konservuotus maisto produktus.

Lietuvoje - ne patys geriausi laikai, tad ne tik siuntiniai, bet ir pasiųsti pinigai doleriais gali labai padėti Jūsų artimiesiems - pasiteiraukite apie detales.

Klijentų patogumui, siūlome įvairių dydžių dėžes pakavimui, taipogi padedame supakuoti į ofisą atsineštus daiktus.

Užpakaliniame kieme prie ofiso yra daug vietos pastatyti mašinas.

Maloniai kviečiame ir šiaip užėiti, jai rastusi bet kokių klausimų. O jeigu negyvenate Clevelande - Jūsų patogumui turime **nemokamą telefoną 1-800-775-7363**, tiesiai Chicago.

Mūsų adresas: **639 East 185th Str, Euclid, OH 44119, tel. 481-0011, fax 481-0440.**

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119
481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *
* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

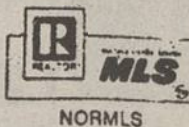

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

PADĖKA LIETUVIŲ TAUTINIAM KULTŪROS FONDUI

Lietuvių tautinis kultūros fondas, įsteigtas prieš trejetą metų, reiškiasi savo parama eilei kultūrinių, studijinių darbų Lietuvoje. Vienas jo ėjimų buvo porai studentų sudaryti sąlygas, pagilinti anglų kalbos studijas JAV koledžuose. Čia teikiamas stipendininkų Algės Macaitytės ir Astos Būgaitės padėkos laiškas, buvusiam fondo pirmininkui Jonui Jurkūniui:

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvių tautiniam kultūros fondui už mums padovanotą tokių nuostatų laikotarpį, praleistą Amerikoje ir galimybę pasimokyti Chicagos koledže. Dėka Jūsų fondo mes turėjome labai geras sąlygas mokytis bei įdomiai ir turiningai leisti laisvalaikį. Nuolatinis Jūsų rūpestis leido mums lengvai ir greitai apsiprasti naujoje aplinkoje, kur mes pilnai buvome viskuo aprūpintos.

Norime taip pat padėkoti

Fondo vicepirmininkui P.J. Buchui, kuris buvo pagrindinis tarpininkas tarp Fondo ir mūsų bei kurio pagalbą ir rūpestį mes nuolat jautėme. Sugrįžę į Lietuvą, mes labai maloniai prisimename tuos penkis mėnesius praleistus Amerikoje ir už tai Jūsų fondui esame ir liksime labai dėkingos.

Didelis ačiū ir už mums išskirtas stipendijas, kurios mums pagelbės ateityje, tęsiant studijas Lietuvoje. Su geriausiais linkėjimais: *Algė Macaitytė ir Asta Būgaitė.*

Šiais metais Lietuvių tautinio kultūros fondo valdyba sudaro žinomi visuomenininkai: Stasys Briedis – pirmininkas, Petras Buchas – vicepirmininkas/sekretorius ir Oskaras Kremeris – išdininkas. Fondo veiklos gaires nustato ir kontroliuoja direktorių taryba. Ją sudaro devyni direktoriai. (mv)

1992.XII.30

DAINŲ ŠVENTĖ VILNIUJE

1994 m. liepos 7-10 d. Vilniuje vyks Lietuvos dainų šventė. Į šią sukaktuvinę šventę (70 m. nuo pirmosios dainų šventės 1924 m. Kaune) yra pakviesti ir išeivijos chorai, dainos vienetai, šokių ansambliai.

Toronte yra sudarytas organizacinis komitetas, kuriam pirmininkauja Juozas Karasiejus. Šiam komitetui priklauso Rita Karasie-

jienė, kuri rūpinasi šokių reikalais ir Dalia Viskontienė – choris ir dainos vienetais. Jos abi buvo pakviestos Lietuvos Kultūros ir Švietimo ministerio D. Kuočio atlikti šį darbą, būti dainų ir šokių vadovėmis išeivijos meno vienetai.

Chorų vadovei Daliai Viskontienei, o kartu ir visam organizaciniam komitetui, yra labai svarbu žinoti

kiek chorių galvoja važiuoti iš kokių vietovių (adresų) ir maždaug kokio amžiaus. Visos šios žinios reikalingos tolesniam darbui, o svarbiausia repertuaro parinkimui.

Maloniai prašytume visus chorų ir dainos vienetus vadovus, galvojančius dalyvauti sukaktuvinėje Lietuvos dainų šventėje, kuo skubiau parašyti atsiliepimą ar žinutę vėliausiai iki šių metų vasario 25 d. šiuo adresu: 1994 m. Lietuvos dainų šventė – išeivijos org. komitetas,

c/o Mr. Algis Nausėdas
1011 College Street,
Toronto, Ont. M6H 1A8

Gavę Jūsų žinutes išsiųsime registracijos anketas. Remiantis gautomis žiniomis iš Lietuvos, šventės repetitijos prasidės liepos 5 d. Išeivijos vienetai būtina kviečiami jose dalyvauti. Nakvynė ir maistas šventės metu bus parūpintas. Gavę daugiau žinių, stengsimės skubiai informuoti spaudoje.

"MAŽOJI LIETUVA IR TVANKSTA"

Mažosios Lietuvos fondas išleido antrąją knygą, V. Pėteraičio "Mažoji Lietuva ir Tvanksta", prabal tų, pralietuvių ir lietuvininkų laikais. Joje nagrinėjama daugiau kaip 4000 metų baltiškosios vandenvardinės kultūros raida. Rašoma apie prabaltų gyventas vietas, mišraciją, jų ryšius su kaimynais ilirais, trakais, dakais, germanais, slavais ir finais.

Knyga siunčiama visiems fondo nariams aukojuosiems šimtą dolerių ir daugiau. Ne nariams, bet lituanistika besidomintiems mokslo žmonėms, šį kartą šioji knyga taip pat siunčiama. Rašom, kad esame tikri, jog mūsų darbą įvertinsite ir pagal galimybę paremsite fondą pinigine auka.

Šiuo metu redaguojami trijų Martynų rankraščiai, t.y. M. Brako "Mažosios Lietuvos politinė ir diplomatinė istorija", M. Gelžinio "Klaipėdos krašto politinė istorija" bei "Mortensenai ir Mažoji Lietuva" ir M. Purvino "Klaipėdos krašto mokyklų draugijos istorija".

Visos paminėtos ir fondo užplanuotos knygos bus siunčiamos visiems paaukojuosiems \$ 100 ir daugiau.

Aukas galima siųsti: Ramūnas Buntinas, 908 Rob Roy Place, Downers Grove, IL., 60516 USA arba Ieva Adomavičienė, 18 Gracemount Cr., Scarborough, Ont., M1G 1K3, Canada.

Su labomis dienomis

V. Peteraitis

MLF Valdybos Pirmininkas.

PADĖKA

Šiems asmenims, prisidėjusiems prie mano artimųjų giminių Lietuvoje rėmimo ir paslaugų – Angelei ir Vytautui Staškams, Ingridai Bublionei, Aleksandrai ir Liūdui Sagiams, Stefanijai ir Henrikui Stasams, Antaninai Gelažienei, Ignui Janavičiui, Onai ir Jonui Gradinskams, Vladui Blinstrubui, Jonui Cituliui, Barborai ir Vincui Taraškams.

Už tai jiems reiškiu didelę padėką Mano ir Artimųjų vardu

Jonas Balbatas

START II SUTARTIS –

(Atkelta iš 1 ps!)

ir gynybos ministeris padėjo užsienio reikalų ministeriui suformuoti jos teiginius. Sutartis buvo paruošta per pusmetį, tuo tarpu kai paruošti pirmai – prireikė dešimtmečio. Sovietų karinis vadas Afganistane, o dabar – gynybos ministeris, turi daug įtakos Aukščiausiam sovietui ir todėl jis padeda B. Jelcinui apsiginti nuo priešų dėl sutarties Start II. Jis taip pat padėjo išreikslauti iš G. Busho administracijos, kad būtų inspektuojamos Amerikos karinės oro pajėgos. Visa tai turės teigiamos įtakos tvirtinant pasirašytą sutartį Aukščiausiam sovietui.

Nors sutartis Start II grynai karinė, tačiau ji turi ryškų politinį atspalvį. B. Jelciną kritikuoja, kad jis elgiasi kaip M. Gorbačiovas, irgi darydamas didžiausias nuolaidas Vakarams. Rusijos laikraščiai iš anksto pranešė, kad sutartis paruošta slapta ir skubotai ir Rusijai

iškyla karinis pavojus. Ukraina, kuri turi didelį branduolinio ginklo arsenalą, reikalauja iš Rusijos nuolaidų, t.y. perduodama ginklus Rusijos dispozicijai nori, kad ir ji gautų dalį finansinės paramos, kurią duos Amerika ginklų sunaikinimui.

Pasirašytoji Start II sutartis sumažins atominį arsenalą apie 75%. B. Jelcinas pavadino šią sutartį globalinio saugumo pagrindu. Amerikos administracijos pareigūnai pareiškė, kad ji pašalins taip vadinamojo "first strike" grėsmę.

Šią sutartį vykdys dviem etapais. Sutarty siūloma sumažinti branduolinius užtaisus povandeniniuose laivuose ir kariniuose lėktuvuose, kurie yra pagrindiniai Amerikos gynyboje.

Abu prezidentai nepagailėjo hiperbolių, charakterizuodami šią sutartį, o B. Jelcinas pabrėžė, kad ne kiekviename šimtmečiu istorija suteikia galimybę stebėti globalinius įvykius.

A.†A.

JUOZUI GRIGALIŲNUI

iškeliavus Amžinybėn nuoširdžiai užjaučiame žmoną EMILIJĄ ir visus artimuosius

St. Petersburgo Tautinės Sąjungos
skyriaus valdyba ir nariai

Florida

A.A.

GALINAI PIVORIŲNIENEI

mirus LIETUVOJE, jos broliui VYTAUTUI STAŠKUI ir seseriai EUGENIJAI MACKEVIČIENEI ir jų giminėms, liūdėsio valandoje reiškiu gilią užuojautą.

Jonas Balbotas

Kun. Povilas Dilys, pirmą kartą po karo nuvykęs į Lietuvą, 1992 m. birželio 14 d. laiko pamaldas naujai sugražintoje Lietuvių evangelikų bažnyčioje Vilniuje. Toje bažnyčioje jis buvo gavęs kunigo šventimus. Chicagietis kun. P. Dilys, kuris talkina lietuviams evangelikams Toronte mieste, aplankė visos Lietuvos evangelikus, kiek ilgiau pabuvojo ir jų centre Biržuose. Šalia jo sėdi kun. A. Norvila.

Ed. Šulaičio nuotr..